

C. W. Leadbeater

A teozófia alapvonalai

Fordította: N. D. 1908.

Elektronikus változat: ifj. Bárány Károly 2013.

MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT

1. fejezet Bevezetés

Ősidők óta kutatják az emberek az Igazságot, Isten természetének létezését, fürkészik az embernek az Istenhez való viszonyait, valamint az emberiség múltját és jövőjét. Nézeteik erről a kérdésekről annyira eltérőek, hogy egymás hitét gúnyolják, mivel teljes bizonyosságot nem tudnak, és amit tanítanak az csak homályos feltevések következtetésein alapul. Dacára annak, hogy a különböző vallások a fenti kérdésre többé-kevésbé megnyugtató választ adnak, e válasz az emberiség zöménél ma már hitelre nem talál.

Az általános vélemény eme kérdésben teljesen téves, de az adott körülmények között ezt nem is lehet csodálni. És mégis, bőven vannak határozott adatok a szóban lévő kérdés teljes tisztázására. A teozófia szolgáltatja ezeket, de nem olyformán, amint azt a vallások teszik – feltétlen hit alakjában – hanem úgy, mint más tudomány, a kutatás és tanulmányozás segítségével. A teozófia tehát magában véve nem vallás, hanem olyan vonatkozásban van a vallásokkal, mint amilyenben a régi bölcsék voltak azokkal.

A vallások állításait nem cáfolja, hanem megmagyarázza. Ami nem ésszerűt elveti, mint olyat, ami az Istenséget lealacsonyíthatná. Míg azon tételeket, amelyek ésszerűek – hirdesse azt bármely vallás – elismeri, burkolt tételeit megvilágítja, mélyebb értelmű szavait hangsúlyozza és igyekszik az egész tudományos összhangba hozni.

A teozófia azt hirdeti, hogy eme fontos kérdés megoldható, mivel a minden kétséget kizáró adatok gyűjtésével már egy nagy tudományos kar foglalkozik. A teozófia úgy tekinti a különböző vallások tanait, mint azt igazságnak különböző szempontból való megvilágítását, bárha ezek az Isten fogalmát illető elnevezésekben és hitágazatokban egymástól eltérnek is. Különböző felfogás uralkodik ugyan a vallásokban, de az erkölcsöt érintő fontos kérdésben, mellyel a jót és a jámbor életet mindenek fölé helyezik, valamennyi egyetért. Egyetért abban is, hogy a jó tulajdonság fejlesztése magasztos, a rossz indulatok leküzdése pedig a legszebb erény. E tanok valamennyi vallásban egyenlők. A gyakorlati kérdésekben a hinduizmus, a buddhizmus, a zoroasztrizmus, az iszlám, a judaizmus és a kereszténység tanításai megegyeznek.

Az általános világi felfogás szerint, a teozófiát mégis úgy lehet tekinteni, mint a nagy mindenségről való intelligens elméletet. De azok előtt, akik a teozófia adatait tanulmányozták, a teozófia nem elmélet, hanem megdönthetetlen tény, mert annak rendszere határozott tudományos módszerekkel tanulmányozható és szigorúan ellenőrzött. Tantételeit kutatásokkal és kísérletekkel lehet bizonyítani feltéve, hogy a kutató magát a tanulmányoknak szenteli. Mert ezt éppen úgy megkívánja a teozófia, mint bármely más tudomány. A teozófia beosztja a természet nagy tényeit úgy, amint azokat ez idő szerint ismerjük, és körvonalazza a nagymindenségnek ama kicsiny részét, amelyet mi naprendszernek nevezünk.

2. fejezet A megismerés módja

Hogyan lehet ezeket megismerni, megtudni? Ki fedezte fel mindezt? Számtalan ehhez hasonló kérdés merül fel. Szó sem lehet felfedezésről, mert ezt mindenkoron tudta az emberiség, noha voltak olyan helyek e világon, ahol elfelejtették. Voltak, vannak és lesznek mindig magas szellemi fejlettségű emberek, akik egy társaságot képeznek, de ezek nem egyedül egy nemzetből valók, hanem valamennyi különböző előrehaladott nemzetekhez tartoznak, s ezek tartják épségben ezen igazságokat, s mindig találnak olyan alkalmas tanítványokat, akik e különleges tanulmányoknak szentelik magukat úgy, hogy aztán ezek útján ismerte meg a külvilág is mindenkoron. Ilyen magasan fejlődött emberek ez idő szerint is vannak. A teozófia tanait az utóbbi időben ezek ismertették meg a nyugati népekkel, még pedig néhány tanítvány útján.

Olyanok, akik félnek az igazságtól – még a tudatlanok nagy pártja is - azt kérdezik nagy garral, nagy lármával, ha ez igaz, akkor ezen igazságot régen nyilvánosságra kellett volna hozni. Olyanok ítélik el az ilyen tudományban jártasokat - helytelen cselekedettel vádolván őket - akik maguk lépten-nyomon a legnagyobb hibákat követik el. Nem tudják elhinni, hogy akinek erősen feltett szándéka megismerni eme tudományt, az meg is fogja ismerni s, hogy itt a nyugati népeknél csak igen rövid idő óta indult meg ebben az irányban a komoly kutatómunka.

Európa népei sok századon át meglegedtek a legdurvább babonahittel, s midőn végre a természetszerű visszahatás felrázta őket e rajongásból, bekövetkezett az Istentelenség korszaka. Ez is rossz irányba terelte a rajongást: a balhitbe. Csak most kezdik beismerni a nyugati népek komolyabb, tisztábban gondolkodó elemei, hogy bizony édes-keveset tudnak, tehát kutatnak, kérdezősködnek, miképp lehetne teljesen megnyugtató felvilágosítást kapni.

Bár az ilyen komoly kutatók száma csekély, mégis vannak már annyian, hogy megalakíthatták a „Teozófiai Társulatot” és így mindazok, akik komolyan kutatni, tanulni akarnak azt a Teozófiai Társulat keretein belül egyesült erővel tehetik. A teozófiára vonatkozó könyveket és kutatásaik eredményét közhasználatra bocsáthatják, hogy e magasztos igazságokat minél szélesebb körben megismerjék – és szigorú bírálat alá vetve – azt bensőleg magukévá tehessék. Nem feladata a teozófiának az, hogy a konokan tagadó, egyoldalúan gondolkodó elméket kényszerítse arra, miszerint ebben az irányban gondolkozzanak, hanem az eszméket egyszerűen közre adva, könnyen hozzáférhetővé teszi azoknak, akik ennek szükségét érzik. A teozófia tanainak hirdetői azonban nem áztatják sem magukat, sem másokat, azon éppen nem ésszerű fenyegető tanításokkal, hogy akik az általuk hirdetett tanuk irányától eltérnek, örök kárhozat lesz osztályrészük, mint ezt a hitvallások szervezete teszi. A teozófia tana tisztán tünteti fel, hogy minden cselekedet végeredményében úgy van jól, mint van, főleg azok számára, akik az igazsághoz vezető utat még nem képesek megtalálni. E mellett azok számára is megadják a teljes útbaigazítást, akik az örök igazságot megismerni törekednek. Az örök igazság kétségbe vonhatatlan tudata igen sok ember számára könnyebben elviselhetővé tette az életet és a halálfélelem borzalmas gondolatait teljesen megszüntette. Azoknak pedig, akik már felismerték és ezzel teljesen tisztában vannak egyedüli óhajuk és törekvésük, hogy megnyugvást hozó eszméket és igazságokat embertársaikkal közölve azok is megnyugodjanak. Hogy ezt megtehessék, nem sajnálják a fáradságot, tanaikat úgy írásban, mint élőszóval önzetlenül hirdetni.

A nagy igazság alapvonalai – úgy széles vázlatban – az egész világon lakó emberek között évezredek óta ismeretes és a jelenkor gyermekei is jól ismerik. Mi nyugati, vagy mondjuk Európa művelt népei, akik el vagyunk telve a csalóka önteltség eszméivel e magasztos, keletről hirdetett eszméket még alig ismerjük. Habár néha-néha hozzánk is vetődött az igazság egy kicsi hulláma, ezt balga módon félrelöktük. A lelki tudományoknál, t.i. aki egészében ismerni, tudni akarja, az idejét a kutatásoknak kell szentelje. Azokat az embereket, akik a teozófiai tudományt teljes mértékben bírják – Mesternek hívják. E Mesterek az elgondolható legnagyobb türelemmel és kitartással fejlesztették a kellő megfigyelésre való benső erőket. Nagy különbség van az okkult kutatás módszere között, mert a modern tudományoknak célja a műszerek tökéletesítése, míg az okkult tudomány kutatója, magát a kutatót fejleszti.

3. fejezet A megfigyelési módszer

A keleti tanok megfigyelési módszereit egész terjedelmében ilyen szűk keretben ismertetni nem lehet. Ezt más teozófiai könyvek fogják egész terjedelmében és részleteiben ismertetni, itt csak arra a sarkalatos tényre utalunk, hogy minden a rezgési módok mikéntjén alapszik. Minden észlelés, ami az embert körülötte lévő világból jövet érinti, bizonyos

rezgéseknek tudható be, mely az öt érzékek egyikén vagy másikján keresztül éri. Ebből következik, hogy az ember magát annyira fejlesztheti, hogy magasabb rezgések felvételére is alkalmassá válik, minek folytán érzékelési, megfigyelési képessége kibővül. E fejlettebb állapotot tisztánlátásnak nevezzük.

A tisztánlátást már annyira ismerjük, hogy magyarázata felesleges. Nem jelent mást, mint bizonyos irányban kibővült látóképességet. De az ember még további fejlődésre is képes, úgy hogy finomabbnál-finomabb rezgéseket is észlelhet olyannyira, hogy magasabb régiókban is öntudatosan tevékenykedhet. Itt újabb és e finomabb rezgésű anyagból épült világok tárulnak fel előtte, bár azok is csak egyik töredékét képezik azon világnak, melyet már előbb ismert. Megtudja, megismeri e módszer segítségével, hogy körülötte megmérhetetlen világok léteznek, melyek reá különféle módon, szünet nélkül hatást gyakorolnak, de ő vakságban nem vett róluk tudomást. Azonban, ha észlelő képességét kifejlesztette másforma rezgésű világokat is észlelhet, tudományos alapon kutathatja, tanulmányozhatja tetszése szerint annyiszor ahányszor akarja és az összes megfigyeléseinek eredményét összegezve, levezetheti a következtetéseket.

Ezt már számtalanszor megtették. Az Adeptusok (Mesterek), akikről már szólottunk szintén végeztek kutatásokat, egészen a legapróbb részletekig, s ez idő szerint a teozófus tanítványok is megteszik ezt. Ezek a kutatások nemcsak azért történnek, hogy az Adeptusok magyarázatai beigazolódjának, hanem az adott szűkszavú magyarázat részletesebb megismerése céljából.

Világegyetemünk rendes, most ismert körülményei között nem látott részeinek észlelése a legérdekesebb tények végtelen sorozatát ismerteti meg velünk. Ezek a tények oly egyszerű és természetes módon oldják meg azon nehezen megmagyarázható életkérdések sokféleségét, melyekre eddig sehol sem találtunk megnyugtató választ. Megfejtik a titokzatosság egész sorozatát, melyről megtudjuk, hogy csak azért volt titokzatos, mivel eddig a világegyetemnek csak kicsi töredékeit, illetve e kis töredéknek tényeit ismertük, és ezeket is csak a legalsóbb nézőpontból, mint elszigetelt, különálló töredéket szemléltük, de most föléje emelkedve, felismerjük az egymást kiegészítő hatalmas egészet.

Sok vitás kérdés megszűnik. Elsősorban az, hogy milyen a halál utáni élet. Teljesen megnyugtató módon magyarázza meg a különféle egyházak által terjesztett nézetet mennyről, poklóról és purgatóriumról s az erre vonatkozó félelmet megszünteti. Elenyészi az aggodalmat és felruház ésszerű nyugalmas öntudattal. Hogy milyen ez az öntudat azt a következő fejezetekben igyekszem részletesebben megmagyarázni.

4. fejezet Általános elvek

Célom a teozófia magyarázatát úgy előadni, hogy könnyen megérthető legyen, ennél fogva minden irányban csak az általános elveket körvonalazom. A részletek minden egyes elvre nézve külön, nagyobb művekben vannak előadva, minden fejezet végén meg van jelölve a mű, melyet a tanulmányozásra legjobban lehet ajánlani, hogy azok segítségével e bámulatos rendszer teljesen megérthető legyen.

Elsősorban előadom azon csodálatos jelenséget, mely épp a teozófia tanok tanulmányozásából ered. Nagyon sokan lesznek olyanok, akik olyasmit találnak majd, ami előttük hihetetlen, vagy olyan dolgokat, melyek az ő eddigi eszményeikkel, eszméikkel merőben ellenkeznek. Ezek számára csak azt mondom: ne feledjék, hogy az, amit itt előadok, nem valami új elv, nem valami metafizikai következtetés vagy saját jámbor véleményem, hanem egy tudomány által megállapított tétel, mely lehetőleg minden szempontból – és már számtalanszor – nemcsak általam, hanem mások által is megvizsgáltatott.

Hivatkozom továbbá arra a tényre is, hogy ezek a tételek, bárki által megismerhetők, ha az illető nem sajnálja az időt, a fáradságot, hogy ez irányban kutasson. Nem ajánlok

valami hitfélét, melyet adagonként kell bevenni, hanem olyan rendszert állítok fel, melyet tanulmányozni, megvizsgálni lehet, de mindenképpen felelet, „élni” kell. Vakon való hit itt nincs helyén, olyasmint senkitől sem kívánunk. Egyszerűen arra hívjuk fel az olvasó figyelmét, hogy vegye a teozófia tanait, mint hipotézist, bár ezek már előttem nem hipotézisek, hanem valóságos tények.

Ha aztán e tanok kielégítőbbek, mint azok a rendszerek, melyeket eddig hirdettek, ha az életnek több problémáját oldják meg, több kérdésre megnyugtató feleletet adnak, melyek a gondolkodó elmét foglalkoztatják, akkor ezt a rendszert még azok is fogják tanulmányozni, akik kezdetben ellenszenvvel viseltetnek irányában. Ha pedig tanulmányozzák, bizonyára számtalan kérdésre megtalálják a megnyugtató választ. Továbbá remélem azt, hogy a kételkedők is éppen úgy, mint én, csak mindig növekvő örömmel fogják megelégedésüket konstatálni. Ha azonban bárki, más rendszert megfelelőbbnek talál, az csak annyit tesz, hogy olyan embercsoporthoz tartozik, aki még e rendszerrel nem ért egyet. Benső meggyőződéssel mondhatom: erős hitem az, hogy előbb-utóbb elérkezik azon időpont, midőn azok is, akik most még ellenszenvvel viseltetnek, el fogják ismerni e tanokat, és akkor azok is azt fogják tudni, amit mi tudunk.

5. fejezet A három nagy igazság

Egy régebbi teozófiai munka azt állítja, hogy három abszolút igazság létezik, mely el nem vehető, csakhogy még sokaknak ismeretlen, mert hiányzik a kellő értelem. Ezen igazságok olyan magasztosak, mint maga az élet, és mégis olyan egyszerűek, mint a legegyszerűbb gondolkodású ember. Nem tehetek jobbat, mint ezen igazságokat a legnagyobb általános elvek jobban való megértése érdekében körülírni.

Némi kiegészítést fűzök még ide, mely azonban ezekből ered, továbbá feltűnő és előnyös eredményekre fogok rámutatni, melyek eme határozott tudománynak folyományai. Ezek előrebocsátása után igyekezni fogok mindezeket pontról-pontra olyan egyszerű, és mégis kielégítő módon magyarázni, ahogy csak eme könyvecske szűk tere megengedi.

1. Isten létezik és Ő jó. Ő a nagy életadó, aki bennünk és rajtunk kívül is lakozik. Halhatatlan és örök jótevő. Őt nem lehet sem hallani, sem látni, sem tapintani, de észlelhető minden ember által, aki észlelni kívánja.
2. Az ember halhatatlan és jövője olyan, melynek dicsősége és fénye végtelen.
3. Egy isteni abszolút igazságos törvény kormányozza a világot, úgy ahogy minden egyes ember valóságában a saját bírása is, az önmagának való jólét, rosszlét vagy boldogtalanság osztogatója; ő maga az, aki önmagának adja az élet jutalmát és büntetését.

E nagy igazságokhoz bizonyos kiegészítő magyarázatok tartoznak.

Az első nagy igazságból ez következik:

1. Dacára a különféle jelenségeknek, mindegyik határozott és tudatos törvény szerint működik a jó érdekében. Minden körülmény, legyenek azok látszólag ellentétesek, végeredményében és valóságában olyanok, amilyenek éppen szükségesek. Minden, ami körülöttünk létezik, nem arra szolgál, hogy akadályozzon, vagy zavarjon, hanem, hogy segítségünkre legyen és ezt csak meg kell érteni.
2. Miután mindaz, ami létezik, az ember javát szolgálja, ennél fogva kötelessége az embernek ezeket tanulmányozni és megismerni.
3. Ha már megismerte, akkor nagy kötelessége e terv keresztülvitelén, ésszerűen közreműködni.

A második nagy igazságból ez következik:

1. A valódi ember a lélek, és testünk csak szükséglet, földi tevékenységre szükséges műszer.

2. Ennél fogva mindent a lélek szempontjából kell szemlélni, és valahányszor belső küzdelem következik be, mindig a magasabb szempontokkal kell magunkat azonosítani.
3. Ami közönségesen egy élethossznak mondott időtartam, az a valódi életnek csak egyik napját képezi.
4. A halál sokkal jelentéktelenebb, mint amilyennek képzelik, mivel semmi esetben sem jelenti az élet végét, hanem egy állapotból a másikba való átlépést.
5. Az ember múltja, egy majdnem végtelen fejlődés láncolata, melynek tanulmányozása, kutatása bámulatos, érdekes tanulságokkal van tele.
6. Az ember előtt még egy fényes fejlődési folyamat áll, melynek tanulmányozása még sokkal érdekesebb.
7. Abszolút bizonyosság az, miszerint minden emberi lélek be fogja teljesíteni fejlődési célját tekintet nélkül arra, hogy mennyire távolodott el az evolúció ösvényétől.

A harmadik nagy igazságból ez következik:

1. Minden gondolat, minden szó vagy cselekedet valamely végeredményt hoz létre. Nem jutalmat vagy büntetést, melyeket talán a dolgok keretén kívülről jövőnek képzelünk, hanem mindig a bennünk rejlő gondolat vagy akarat természetével azonos eredményt hoznak létre, még pedig azonképpen, amint az ok és az okozat törvényével függenek össze. Ok és okozat lévén egy egésznek két elválaszthatatlan része.
2. Az embernek elmulaszthatatlan kötelessége az isteni törvényeket tanulmányozni, hogy képes legyen magát azokhoz alkalmazni, és azokat gyakorolni, éppen úgy, mint ahogy más nagy természeti törvények alkalmazunk és gyakorlunk.
3. Az embernek szüksége van olyan képességekre, mellyel maga felett uralkodni tud, ami által életfolyamatát a törvény szerint és ésszerűen vezeti.

6. fejezet A tudásból eredő előnyök

Midőn ezek tudása teljesen áthat bennünket, úgyszólván felszívódott bensőnkben, teljesen megváltoztatja az életről való nézetünket, úgy hogy az életet vagy az abból eredő előnyöket másképpen már meg sem tudjuk érteni.

Itt csak néhányat említünk meg, azokat a nagyon is szembeötlőket, melyek ama vég nélküli vonalon szemlélhetővé válnak, s amelyeket magunk is szaporítani fogunk, ha kissé gondolkozunk.

Azonban már itt különösen kell hangsúlyozni, miszerint felületes tudás erre nem elegendő. Oly hit, amelyet a vallások többnyire előírnak, nem használható, mivel a gyakorlati életre kevés hatással van. De ha ezekben az igazságokban úgy hiszünk, mint hisszük, hogy a tűz éget, a víz alá merülés megfullaszt – akkor ennek hite a gyakorlati életben kimondhatatlan változást hoz létre. Mert hitünk a természeti törvényekben elég reális arra nézve, hogy késztesen bennünket, életünket azok szerint alkalmazni. Tudjuk és hisszük, hogy a tűz éget, minden lehető elővigyázatot megteszünk, hogy a tűzveszélyt elkerüljük. Hisszük, hogy a mély víz veszélyes, ha úszni nem tudunk, ezért a mély víztől is óvakodunk.

Ezekre vonatkozó hitünk teljesen határozott és megdönthetetlen, mert tapasztalati tudáson, valamint mindennapi meggyőződésen alapszik. Ilyenképpen a teozófia tudományával foglalkozó ismer mindent, mert amit tanul, az reális és határozott alappal bír.

Ezekből pedig az alábbi felsorolt eredmények keletkeznek:

1. Racionális felfogásunk lesz az életről, tudjuk hogyan és miképpen élünk és megtanuljuk azt, hogy az életet úgy érdemes élni, ha azt kellően megértjük.
2. Megtanuljuk az Önuralmat és így azt is, miképpen kell magunkat fejleszteni.

3. Megtudjuk és megtanuljuk, hogyan segíthetünk szeretteinken legjobban, hogyan tegyük magunkat mindazoknak hasznossá, akikkel érintkezésbe jövünk, és végül hogyan szolgáljuk legjobban az emberiséget.
4. Megtanulunk mindent nagy, filozófiai szempontból elbírálni, nem pedig kicsinyesen önző szempontból, végre.
5. Az élet terhe nem olyan nyomasztó többé ránk nézve.
6. Nem értünk úgynevezett igazságtalanságot sem a saját, sem a mások sorában.
7. Teljesen megmenekülünk a haláltól való félelemtől.
8. Az elhaltak elvesztése feletti fájdalomunk nagymértékben enyhül.
9. Egész más felfogást nyerünk a halál utáni életről és megértjük ennek helyét és valóságát fejlődésünk folyamatában.
10. Mentesek vagyunk a vallások által hirdetett félelemtől, nem félünk, de szeretteinket sem féltjük, már t.i. a lelki üdvösséget illetőleg.
11. Nem vagyunk zavarban jövő sorsunk felett, hanem teljes vidámságban és félelem nélküli életet élünk.

Ezek után térjünk át e pontok részletes, rövid és világos magyarázatára.

7. fejezet Az Istenség

Ha az Isten létezését elveink első legbiztosabb alapjául fogadjuk el, úgy szükségessé válik meghatározni azon fogalmat, melyet ennek a hatalmas és sokszor félreértett szónak tulajdonítunk. Kísértsük meg tisztázni és ama szűk és korlátolt határok közül kiszabadítani, melybe a fejletlen ember tudatlansága szorította, és adjuk vissza igazi magasztos, tündöklő fogalmát, melyet a vallások alapítói bármily szavakban akarták is kifejezni, távolról sem közelítették meg. Megkülönböztetjük azon Isten fogalmát, mely véghetetlen léttel bír, és azt a fogalmat, mellyel e legfelsőbb létnek manifesztációját, mint a megnyilatkozott Istenség értelmezését értjük, aki ezen univerzumnak mozzatója és vezetője.

Csakis az utóbbira, az elhatárolt manifesztációra vonatkozhat a „személyes Isten” fogalma. Isten, Önmagában minden személyiség felett áll, mert Ő „mindenben” ott van és mindent áthat, és valóban mindenben benne foglaltatik; és mi a végtelenre, az abszolútra, a mindenre csak azt mondhatjuk: hogy Ő létezik.

Gyakorlati szempontból szükségtelen tovább mennünk annál, ami az Ő előttünk feltáruló manifesztációja (már ez is meghaladja a felfogásunkat), a Naprendszer nagy és magasztos Vezérlő Hatalma vagy Istensége, melyet a bölcsek „Logosz” néven ismernek. Ő reá vonatkozólag minden igaz és való, amit mindenkoron és minden vallásban Istenről prédikálnak – de csak ami jó – és nem azon istenkáromló fogalmak, melyeket neki tulajdonítanak, mintha Ő is emberi hibákba esne.

Mindazt, amit szeretetről, mindentudásról, hatalomról, türelmességről, könyörületről, véghetetlen bölcsességről, mindenütt-levőségről és mindenhatóságról mondtak, mindez igaz és még ezenfelül is több magasztossággal bír a rendszerünkben megnyilatkozott „Logosz”. A teljes valóságnak megfelelően, Benne élünk, mozgunk, és Benne van a létünk. Ez nem valami poétikus kifejezés, hanem (bármilyen különösen hangzik is), határozottan és tudományosan megállapított tény. Így ha Istenségről beszélünk, nagyon természetes, hogy az első gondolatunk a „Logosz”.

Az Istenségről még távolról sem csak reméljük, hogy létezhet, de még a hitformában sem csak hisszük, hogy létezik, hanem tudjuk éppen úgy, mint ahogy a Nap létezését. A tapasztalt és képzett tisztánlátó (clarivoyant) kutató előtt, e Hatalmas lét határozott tény. Ne képzeljük, hogy csak valami magas emberi fejlettség képesíthet bennünket, hogy Őt szemtől-szembe láthassuk, hanem igenis csalhatatlan bizonyítékokat szerezhethetünk tevékenykedéséről

és szándékáról, ha a minket körülvevő láthatatlan világot tanulmányozzuk, mely „Neki” valójában csak magasabb megnyilatkozása egyik része.

Ezen eszménél találkozhatunk azon dogma magyarázatával, melyet a vallások a háromság fogalma alatt hirdetnek. Amely érthetetlen és megfoghatatlan az egyszerű olvasó előtt, azon sok bizonyítgatás ellenére, amelyet erről az eszméről a hitvallásokban adnak, de éppen olyan világos és könnyen megérthető lesz amint a benne rejlő igazságot megtudjuk. Amint a Naprendszer „Logosza”, Önmagát nekünk az Ő teremtményeiben megmutatja, az tagadhatatlan háromság – három és mégis egy – úgy mint a vallások már régen hirdetik. Ami e misztériumnak magyarázatát illeti, és amit az emberiség ez időszerinti értelme fel tud fogni, a később megnevezett könyvekben található.

Hogy Ő bennünk és rajtunk kívül is van, vagy más szóval, hogy az ember lényegileg Isten, ez egy másik nagy igazság, melyet tagadnak azok, akik minden érzékükkel az alsóbb világon csüngenek, de bárhogy akarják elvitatni, mégis ez a magasabb élet kutatói számára abszolút valóság. Az ember lelkének konstitúciójáról és különféle testeiről (vehikulum) a második igazság kifejtése alatt fogunk szólni, ezúttal elég, ha kijelentjük, hogy az ember isteni volta tény és ebben rejlik annak biztosítéka, miszerint minden emberi lény visszatér az isteni színvonalra.

8. fejezet Az Istenség terve

Úgy látszik, hogy egyik előfeltételünk sem gördít olyan akadályokat az átlagos értelem elé, mint az első igazságról való következtetésünk. Ha a körülöttünk nyüzsgő, mindennapi életet szemléljük, annyi vihart, szenvedélyt, szomorúságot, szenvedést látunk, mely mintegy a gonosznak a jóság feletti diadalaként tűnik fel és semmiképpen sem gondolhatjuk, hogy mindeme látszólagos konfúzió valójában egy rendezett, céltudatos haladásnak egy része. És mégis ez a való, melyet megláthatunk, ha a külvilág küzdelem által felvert porfelhőjéből kiemelkedünk és e magaslatról a belső nyugalom által szerzett tapasztalattal tekintünk reá.

Ekkor világosan szembetűnik az egész gépezet mozgásának valódi képe. Csak ekkor lehet látni, hogy az, ami rossz ellenáramként látszott a fejlődés felett uralkodni, csak kicsi, játszi örvény, melyből néha egy kis víz kicsap, vagy kicsiny forgatag a felszínen, mely a víznek egy kevés részét érinti csak, mikor úgy látszik, mintha visszafelé folyrna. De a hatalmas folyam határozottan és akadálytalanul hömpölyög célja felé, magával ragadva a kicsi forgókat. Éppen ehhez hasonlóan: a fejlődés nagy folyama is halad a medrében és az előttünk oly borzasztónak látszó vihar csak a felületén való hullámocskák játéka. Igen szépen kifejtett hasonlat olvasható erről C. H. Hilton „Scientific Romances” című munkájában az I. kötet 18-24. oldalán.

A harmadik nagy igazság határozottan kijelenti: „abszolút igazsággal mérlegeltetik minden”, ennél fogva bármily körülmények közé sodortassék is az ember, tudni fogja, hogy ő maga és nem más teremtette magának a helyzetet; de még ennél többet is tudhat. Teljesen meg lehetünk nyugodva azért, hogy a fejlődés törvénye működésénél fogva, minden akként van elrendelve, hogy mindenkinek a lehető legjobb alkalmat nyújtsa képességei fejlesztésére. Igaz, hogy körülményeink sok esetben távolról sem olyanok, mintha azokat magunk választottuk volna: mindennek dacára mégis olyanok, amilyet megérdemlünk; tekintetbe véve érdemeinket (mely sok esetben igen szűken van határolva) és mégis minden úgy van alkalmazva, hogy fejlődésünkben előbbre haladjunk. Bár ha mindenféle nehézségekkel kell is megküzdenünk, ezek azért vannak, hogy megtanuljuk őket leküzdeni és a küzdelem által fejlesszük magunkban a bátorságot, határozottságot, türelmet, állhatatosságot vagy bármilyen más képességet, avagy erényt, amiben éppen a leggyengébbek vagyunk. Gyakran azt hiszik az emberek, mintha a természeti erők ellenük esküdtek volna, pedig nem úgy van, mert ha

gondolkodni akarnának, megértenék, hogy minden úgy van berendezve, hogy felfelé való törekvésükben támaszkodjanak, segítségükre legyen.

Továbbá, mivel tudjuk, hogy isteni tervszerűség uralkodik, kötelességünk ezt meg is érteni. Ez olyan feltétel, mely érvekre nem szorul. Tekintsük e feltétel ismeretét bár csak önérdék szempontjából, még akkor is előnyös: hogy azok, akiknek léte bizonyos feltételekhez, bizonyos rendszerekhez van kötve, e feltételekkel megbarátkozzanak; és ha az ember törekvése már másokra tekintettel lévő, önzetlen irányzatot öltött, akkor még szükségesebb ezeket tudni, hogy segítsége, illetőleg segély nyújtása hatásosabb legyen.

Ezen emberi fejlődést célzó tervzetnek elvitathatatlan kelléke az, hogy az ember maga is közreműködjék ennek keresztülvitelén, mielőtt elegendő intelligenciát és jó érzelmet fejlesztett magában, hogy ezt teljesen megértse, átérezze. És valóságban mily nagyszerű magasztos és csodálatos ez az isteni tervzet, ha már egyszer az ember látni kezdi, bizonyítja az a tény, hogy mindent feláldoz (az úgynevezett érzéki élvezeteket beleértve), csak hogy minden erejével közreműködhessék, nem törődve vele, bármilyen szerény térre szorítkozzék is működési köre.

Bővebb felvilágosítás e fejezetben előadottakra a következő könyvekben található: A. Besant: „Ezoterikus kereszténység” és „Ősi bölcsesség”, C. W. Leadbeater: „The Christian Creed” (A keresztény hitvallás). Görög szempontból tekintve szépen magyaráz G. R. S. Mead: Orpheus című munkája, keresztény-gnosztikus szempontból szintén G. R. S. Mead: „Fragments of faith forgotten” (Elfelejtett hit töredékei) című műve.

9. fejezet Az ember felépítése

Alig lehet jobban kifejezni a bámulatot gyakorlati materializmust, mint ahogy azt a mindennapi élethez való kötöttségünk mutatja. Természetesnek találjuk, hogy az embernek lelke van: hogy „mentsük” meg a lelkünket, hogy lelkiismeretünk van stb. Végeredményében a lelket, mint a test valamiféle mellék tulajdonát nézzük. Ilyen határozatlan fogalmaktól áthatva, nem szabad olyan meglepő dolognak tekinteni, ha az emberek e határozatlan fogalmak folytán azt is következtetik, hogy ez a valamiféle mellék tulajdon talán nem is létezik.

Így olybá tűnik, hogy a közönséges ember teljesen bizonytalan abban, van-e neki lelke, vagy nincs; még kevésbé tudja azt, hogy a lélek láthatatlan. Nagyon szomorú volna, ha a közönséges ember e szájalomra méltó fogalom rabja maradna. Nem is maradhat, mert a bizonyítékok egész sorozata könnyen megszerezhető, a látható külvilágban is, mely mutatja, hogy az ember még a testtől különálló, különvált léttel is bír. Ez abban nyilvánul meg, hogy a lélek képes a test felhasználása nélkül is élni (pl.: nagy betegség alkalmával több hétig táplálkozás nélkül; sok esetben konstatálták az egy időben történt több helyen való megjelenést stb.), azonban a test a lélek nélkül tehetetlen anyagtömeg.

Míg meg nem szabadulunk e sajátságos álfogalomtól, hogy a test teszi ki az embert, addig teljesen lehetetlen az itt tárgyalandó lélek, illetve teljes ember mibenlétének magyarázatát, annak nagyszerűségében felfogni, megérteni. Egy kis komoly odafigyelés azonban már elég arra, hogy meggyőződjünk, miszerint a test nem egyéb, mint egy tartály, egy műszer, mellyel a valódi ember azon sajátságos anyagkörben tevékenykedhet, melyből a látható világ alkotva van.

Továbbá azt is megtudhatjuk, hogy van még más, finomabb anyag is, nemcsak az éter, melyet már a modern tudomány is kezd elismerni. Az éter minden eddig ismert anyagot áthat, de másfajta még ennél is finomabb anyag is létezik, ami ismét az étert hatja át, úgy mintha az valami szilárd, durva anyag lenne.

Az itt felsorolt állítások természetesen azon kérdéseket idézik fel, hogy miképp, vagy mi módon érzékelheti, vagy miként juthat tudatába az ember annak, hogy vannak oly

csodálatos finomabbnál finomabb anyagok, melyeknek oszthatósága majdnem elképzelhetetlen. A felelet igen egyszerű, éppen azon módon érzékelhetjük, juthatunk tudatára, hogy ezek az anyagok léteznek, amint az alsóbb durvább anyagok észlelését tudjuk, érzékeljük t.i. rezgésük, vibrációjuk, hullámvázuk észlelése által. És az ember képes e véghetetlen finom rezgéseket is észlelni. Azon egyszerű oknál fogva, mert az ember is e finomabb anyagokból van. Sűrű anyagból való teste csak arra szolgáló eszköze, hogy éppen e sűrű anyagban megnyilvánulhasson, ténykedhessék. Épít magának finomabb anyagból – a sűrű anyagon belül – olyan testet, melyet ismét azon anyagban való tevékenykedésre használ fel, melynek rezgését a sűrűbb anyag felfogni vagy tovább adni nem képes.

Az itt elmondottak nem új eszmék. Már Pál apostol is mondta: „Van egy természetes test és van egy szellemi test” és már ő utal mindkettőre, mint az emberekben való lélekre és szellemre. Ezen két kifejezést nem szabad azonban hasonló értelműnek magyarázni, amint azt sajnos manapság teszik. Csakhamar meggyőződünk, hogy az emberi összetétel sokkal több, mint elképzeltük volna. Nem csak, hogy a lélekben lakozik a szellem, hanem, hogy e lélek különféle rezgési fokú tartályokkal bír, melyek közül a fizikai test a legalsóbb rendű. Ezen különféle tartályok, műszerek az anyag különféle rezgési síkjának megfelelő testei. Bátran mondhatjuk, hogy körülöttünk egy egész világ-sorozat létezik, egyik a másikat áthatva.¹

Fokról fokra megtanulja (az ember) a különféle anyagú testei használatának mikéntjét és ezen a módon mindjobban és jobban alakul és idomul fogalma e nagy világkomplexusról, melyben él, hogy magának tiszta képet alkothasson; mert minden rész az egésznek egy benső részét képezi.

Ilyen módon sok olyan dolgokat fog megérteni és természetesnek találni melyek e tapasztalatokat megelőzőleg rejtélyesek voltak. Megszűnik magát testével azonosítani, megismeri, megtanulja, hogy ez csak egy-egy mez melyeket levethet, elhagyhat, kiválthat anélkül, hogy őt magát a legcsekélyebb módon befolyásolhatná. Még egyszer kell különösen hangsúlyozni, hogy az itt felsoroltak nem valami jámbor metafizikai okoskodásból, vagy áhítatosságból eredő vélemény, hanem határozott tudomány által bebizonyított tény. Mindazok, kik a teozófiai fejtegetéseket tanulták, ezt gyakorlatilag be is bizonyították; azt, hogy e kérdéseket határozott kutatásokkal lehet bizonyítani, hiszen az emberiség zöme előtt még ez a felvetés is csaknem nevetsége.

Mindaz, amit itt mondok, bebizonyított tényeken alapulnak, mely tényekről nagyszámú kutató közvetlenül a saját tapasztalatai révén nyert meggyőződést. Bizonyosak vagyunk annak igaz voltáról, tudjuk azt, amiről beszélünk. Ezt nem a hit, hanem a kísérletezés alapján tudjuk és szavunk ezért oly határozott és biztos!

Mínthogy a benső világnak jobb megjelölése a „sík”, ezentúl ezt fogjuk használni. A látható világot mindig „fizikai síknak” nevezzük, ámbár ehhez még a különféle gázok és az éter összes fokozatai is hozzátartoznak.

¹ Ezen „egyik a másikat átható” világokra, hogy helyesebb legyen, a „létsíkok” kifejezést célszerűbb használni. Az áthatást úgy értelmezzük, hogy térbeli helyük egy és ugyanaz, csak hogy az anyaguk atomjainak rezgési finomsága különböző. A következő példa szolgáljon a fogalom tisztázására. Ha pl. egy erős vastag falú üvegből a levegőt amennyire lehet, kiszivattyúzzuk, úgy ez majdnem teljesen üres. A palack ürtartalma mondjuk egy liter. Töltsünk az ilyen palackba egy liter megelőzőleg gondosan lemért desztillált vizet, a palack vízzel van tele. Midőn ez megtörtént, egy liter előzőleg gondosan lemért szénsavat nagyon könnyen beletölthetünk a már vízzel telt palackba. Ezek után még egy liter ammóniák-gázt, ezután egy liter spiritusz-gázt, majd benzin-gázt, világító-gázt, éter-gázt lehet ebbe az egy palackba tölteni. Hogy lehetséges ez? A tudomány egyszerű felelete: „elnyelték egymást”. Ezt úgy kell érteni, hogy az anyagok atomjai közötti tért töltötték ki, mivel az atomok nagysága a test sűrűségéhez vagy finomságához mérten nagyobbak vagy kisebbek, és mivel az atomok közvetlen érintkezésben egymással nincsenek, tehát mindig van köztük bizonyos szabad tér, melyet finomabb rezgésű, kisebb atomokból álló anyag kitölthet. Így vannak a világok is, azaz a „létsíkok” közül egyik finomabb atommal bír, mint a másik, így egymást áthatva mindenki saját rezgési síkjában jut csak érvényre. (A fordító.)

Az anyagi sík közelebbi szomszéd síkját a régi alkímisták „asztrális síknak” nevezték (már ők is tudtak róla) és ezen elnevezést mi is megtartjuk. Ezentúl ismét van még egy másik világ, melynek anyaga még finomabb, ezt a világot „mentális síknak” fogjuk hívni, mivel ennek anyaga abból az anyagból áll, melyből az ember gondolatának anyaga van. Még vannak más, magasabb síkok is, de azok magyarázata majd később következik, mivel itt e kis füzetben az ember manifesztációjának alsóbb fokairól van szó. Amazokról beszélni még korai lenne.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy mindezek a világok nem a távoli űrben vannak és nem valahol máshol. Valamennyi egy és ugyanazon helyen van, ott ahol mi vagyunk, benne élünk. Ebben a pillanatban tudatunk a fizikai agy működéséhez van kötve és így csak a körülöttünk lévő fizikai síkról vehetünk tudomást és még erről sem egész terjedelmében. De csak meg kell tanulunk tudatunkat a magasabb rezgésű testünk egyikébe áthelyezni (pl.: az asztrális, vagy mentális testbe) s akkor rögtön eltűnik előlünk a fizikai sík, helyette azon világot látjuk, melynek anyagából az éppen használt testünk van alkotva.

Tudnunk kell, hogy az összes anyagnak egy és ugyanaz a lényege. Természetére nézve az asztrális anyag miben sem különbözik a fizikai anyagtól éppen ugyanazon dolog, csak különböző állapotban. Fizikai anyag asztrális anyaggá is változhat, csak kellő módon legyen elosztva, hogy a felsőbb sík rezgéseinek gyorsaságát felvehesse.

10. fejezet A valódi ember

Mi is tulajdonképpen a valódi ember? Az ember tulajdonképpen a Logosz emanációja, az Isteni tűz egy szikrája. Az emberben lévő szellem az Istennel identikus lényeg és ennek a szellemnek burka a lélek, olyan burok, mely azt körülövezi és individualizálja. Ez, ami a korlátolt látókörnek úgy tűnik fel, mintha az, az isteni élettől bizonyos időre el volna válva. A lélek tulajdonképpeni kialakulásának története, valamint az ebben való szellemi fejlődése is, nagyon érdekes és gyönyörű. Ennek fejtegetése, részletes magyarázata és rendszere különféle könyvekben van felsorolva. Ennek a kis könyvnek keretében eleget mondunk azzal, hogy az Isten élete kezdetében mind a három aspektusnak megvan a maga része. Kialakulásának tetőpontja a Logosz ama nagy áldozatában magaslik ki, hogy leszállt az anyagba, melyet mi inkarnációnak nevezünk.

Így született meg a kisdud lélek és úgy, amint van „Isten képére lett alkotva”. Aspektusa hármasság; éppen úgy, mint Őbenne és manifesztációjában is megvan a hármasság teljesen, és a fejlődésének mikéntje ugyancsak az Ő anyagban való leszállásának visszfénye. Az isteni szikra potenciálisan mindent magába foglal, illetve tartalmaz, de e lehetőség csak véghetetlen idők folyamán végbemenő fejlődés sorozata által juthat érvényre.

Az ember látens képességeinek kifejlesztésére kijelölt mód a külső befolyásokra való reagálás, vagy vibrálás megtanulása. Azonban a lélek síkján, ahol otthon van (a magasabb mentális síkon) a vibrálás annyira finom, hogy eleinte nem képes felébreszteni ezt a képességet, ezért lejjebb kell ereszkednie a durvább és erőteljesebb rezgések közé, és azokkal kezdeni. Segítségükkel felkelti szunnyadó érzékenységét, majd fokozatosan egyre jobban és jobban kifinomítja, míg végül tökéletesen alkalmassá válik minden síkon az összes lehetséges vibrálásra való reagálásra.

Ez a materialista nézete a folyamatnak; de szubjektíven nézve valójában képessé teszi magát a tökéletes szimpátiára és együttérzésre. És ez a pontos leírása a kifejlődött embernek – az Adeptusnak, a Spirituális Tanítónak, a Krisztusnak. A belső tulajdonságok tökéletesre fejlődése a lényeg, ami a tökéletes embert jellemzi, és ez a valódi munka, amit el kell végezni az anyagi élet hosszú ideje alatt. Ebben a fejezetben ennek a rendkívül fontos témának csak a felszínét érintettük.

Bővebb felvilágosítás e fejezetben előadottakra a következő könyvekben található: A. Besant: Az ember és teste, „The Self And Its Sheaths” (Az Én és burkai) és Az ember hét princípiuma. C. W. Leadbeater: A látható és láthatatlan ember, amely számos tisztánlátással készített illusztrációt kínál.

A lélek megformálása és fejlődése tárgyában ajánlott irodalom: A. Besant: „Birth and Evolution of the Soul” (A lélek születése és fejlődése), A. P. Sinnett: „Growth of the Soul” (A lélek növekedése), C. W. Leadbeater: A látható és láthatatlan ember és „Christian Creed” (Keresztény hitvallás).

Az ember spirituális fejlődése témájában: A. Besant: Az előcsarnokban és „The Path of Discipleship” (A tanítványság ösvénye), és C. W. Leadbeater: Láthatatlan segítők záró fejezete.

11. fejezet Reinkarnáció

Mivel a lélek finomságánál, illetve magas vibrációjánál fogva közvetlenül nem tevékenykedhet a fizikai síkban, kénytelen magára ölteni durvább anyagi burkát, hogy a durvább vibrációkat észlelhessen. Ennél fogva egymás után a mentális, asztrális és fizikai testeket ölti magára. Ez az úgynevezett születés vagy inkarnáció, mely a fizikai vagy földi élet kezdete. Ez élet tartalma alatt különféle tapasztalatokat szerez a fizikai test közben jöttével, mely tapasztalatokból bizonyos képességeket, kvalitásokat kell neki önmagában kifejlesztenie.

Bizonyos idő múlva megkezdzi visszavonulását és fokenként ismét leveti magáról a felöltött testeket. Az első ezek közül a fizikai test. Az ebből való visszavonulást mi halálnak nevezzük. Ám ez nem jelenti a lélek tényleges végét, úgy amint azt mi gondoljuk, nagyon távol esik ez a fogalom a valódi tényről. A lélek csak egyik kísérlete után visszavonul, magával víve a szerzett eredményeket, hogy aztán bizonyos idő múlva – bizonyos pihenő után ismét ugyanazon az elsőhöz hasonló kísérletet tegyen.

Ezek szerint tehát, amit mi egy életnek nevezünk, csak egy nap a lélek valódi nagyobb életében, csak egy nap az iskolában, mely alatt bizonyos feladatot kell megtanulni. Mert rövidke hetven-nyolcvan év, amit a legjobb esetben ezen a földi életben tölt, bizony igen kevés alkalmat nyújt arra, miszerint mindazon feladatokat megtanulhassa, melyekre e szép és csodálatos világ tanítja. S mivel a jó Isten úgy akarja, hogy mindent megtanuljon – s mindent idejében – így szükséges az iskola ismétlése, hogy aztán mindezt amire szüksége van, különböző körülmények közepette és különböző osztályokban megtanulhassa. Az úgy nevezett elemi iskolai dolgok bevégezésével aztán egy magasabb, dicsőségesebb fokra emelkedik, ahol a valódi isteni munkát kell végeznie, amire csak ezen összes földi iskolában szerzett tapasztalatok képesítik.

A reinkarnáció, vagy az ismét-születés tanát a régi civilizáció nagyon jól ismerte és a jelenkor emberiségének túlnyomó része is tisztában van vele.

Hume így írt erről:

“Ami megsemmisíthetetlen, annak előállíthatatlannak is kell lennie. A lélek tehát, ha halhatatlan, akkor már a születésünk előtt is létezik... Így a lélekvándorlás az egyetlen rendszer, amit filozófiánkban nem hallgathatunk el” (Hume: „Essay on Immortality” [Esszé a halhatatlanságról], London, 1875).

Max Müller világhírű orientalista utolsó művében beismeri, hogy hiszi a reinkarnáció tan lehetőségét.

Huxley ezeket írja: „Ahogy a transzmigráció a realitás világában gyökeredzik, azonképpen van ez az evolúció tanával is, és éppen annyi argumentum szól mellette, amennyit csak analógia által való levezetés szolgálhat.” (Huxley: Evolution and Ethics (Evolúció és Etika) 61. oldal, 1895).

Több modern és antik író is elismerte, hogy ez több, mint feltételezés és érdemes komolyan megfontolni.

Egy pillanatra sem szabad összetéveszteni azon elmélettel, melyet a tudatlanok vallanak, hogy az a lélek, amely már elérte az emberi fokot, még valamikor képes volna annyira süllyedni, hogy ismét állati testbe szálljon vissza. Nem, ilyen visszaesés a lehetőség határain kívül esik; ha egyszer az ember létre jön, úgy az emberi lélek birtokába jut, az, amit a könyvekből, mint kauzális testet ismerünk, többé soha sem eshet vissza oda, amit mi alsóbb állatvilág alatt értünk. Bármiképp tévedjen is az ember, vagy bármiképp éljen vissza a neki adott erővel, ilyesmi nem fordulhat elő soha. Hogy ha hanyag az élet iskolájában, úgy csak azon leckét vagy osztályt kell addig tanulnia, míg valóban megtanulta, de az előmenetel határozott, bárha lassan halad, vagy néha megakadni látszik is, a haladás mindenképpen bizonyos. Néhány évvel ezelőtt az evolúció tana egy folyóiratban következően volt elég találóan leírva:

Egy fiú iskolába ment. Még nagyon kicsike volt. Amit tudott, azt úgyszólván az édesanyja tejével szívta magába. A tanítója (az Isten) a legalsóbb osztályba ültette és e leckét adta fel neki: Ne ölj. Ne kínozz semmiféle élő lényt. Ne lopj. Az ember (a fiúcska) nem ölt, de kegyetlen volt és lopott. A nap végén (midőn már megőszült és az este közeledett) tanítója, (az Isten) azt mondá: „Megtanultad a leckét, hogy ne ölj, de a többi leckét nem tudod. Jöjj el holnap ismét”.

Másnap visszajött a fiú és tanítója (az Isten) az osztályban valamivel előrébb ültette és három leckét adott fel neki: Ne kínozz semmiféle élő lényt. Ne lopj. Ne csalj. És az ember nem kínozt semmiféle élő lényt: de lopott és csalt is. A nap végén (midőn már megőszült és az este közelgett), tanítója az Isten azt mondá: megtanultad a könyörületességet, de a többi leckét nem tanultad meg. Jöjj el holnap ismét.

Másnap ismét visszajött a kisfiú. Tanítója (az Isten) valamivel előrébb ültette az osztályban és a következő leckét adta fel neki, hogy tanulná meg: Ne lopj. Ne csalj. Ne légy irigy. Az ember nem lopott, de csalt és irigykedett. A nap végére (midőn már megőszült és az este közelgett), tanítója (az Isten) azt mondá: megtanultad a nem lopást, de a többi leckéidet nem. Jöjj el holnap ismét.

Ez az, amit a férfiak és nők arcáról a világ könyvéből, valamint azon mennyei ívről, mely a csillagokba van írva, leolvasok. Berry Benson: „The Century Magazine”, May 1894.)

Szükségtelen íveket teleírni a reinkarnáció elvének érvekkel való bizonyításával, hivatalosabb toll írta ezt le a teozófiai irodalomban. Itt még csak ezeket mondom. Az élet sok talánnyal áll előttünk, melyeket semmi más feltevessel nem lehet megoldani, csakis a reinkarnáció elvével. Ez a nagy igazság mindent megmagyaráz, és ennél fogva ezt kell elfogadnunk, míg egy más, jobbat kielégítőbbet nem találunk. E tan, valamint más részletei is többé már nem néhány ember pusztá fölvetése, hanem tényleges tudás: de ez a mi tudásunk természetesen másoknak mit sem bizonyíthat.

Számtalan, jámbor, derék ember kénytelen volt már beismerni, hogy a hatalmas és mindent szerető Isten egyszerű elméletével nem voltak képesek a világon előforduló dolgokat megmagyarázni. Érezték és tudták, ha a szívet facsaró sanyarúságot és szenvedéseket látták, hogy Ő vagy nem hatalmas, mert ha az volna, úgy megóvná az ártatlanul szenvedőket, vagy nem bír általános szeretettel s nem nagyon törődik semmivel. A teozófia teljesen meg van győződve, hogy Ő, az Isten szeretetteljes és teljhatalmú és ezt csakis a reinkarnáció tana határozza meg oly biztosan meggyőző erővel. S csakis ezen egy feltevés (hipotézis) mely ésszerűen teszi lehetővé az Isten hatalmas és mindent átölelő szeretetét kellő vizsgálat után tökéletesen felismerni.

Ezen elmélet szerint felismerhetjük, hogy a jelenlegi életünk a földön nem az első, hanem mindegyikünk egész sorozat életet éltünk a múltban, mely tapasztalatokban gazdag lévén, bennünket az egyszerű legalacsonyabb fokról a mostani magaslatra emelt. Nagyon valószínű, sőt biztos, hogy elmúlt életeinkben jót is, rosszat is követtünk el, és hogy minden egyes cselekedeteink bizonyos eredményt hoztak létre, mellyel a megdönthetetlen igazság

törvénye szerint, annak jutalma vagy bűnhődése következett. Mert a jó tettek következménye mindig boldogság, és a rosszból mindig nyomorúság és fájdalom fejlődik. Így ha bármilyen tekintetben korlátozva érezzük magunkat, ez a korlátozás saját művünk gyümölcse, vagy lelkünk fiatalsága hozza magával. Ha fájdalmat, boldogtalanságot szenvedünk, csak önmagunk vagyunk ennek oka. Az ember változatos sorsa merev pontossággal felel meg, a megelőző jó vagy rossz cselekedetek mérlegének. Így haladunk mindig feljebb isteni vezetés mellett, a végső dicső pontig.

Semmit sem kifogásolnak olyan hevesen a teozófia rendszerében, mint a reinkarnáció nagy igazságát, pedig ha elmélkedünk kissé e fölött, úgy azt látjuk, hogy ez nagyon is megnyugtató tan. Időt enged az előttünk lévő fejlődésre, időt és alkalmat arra, hogy „olyan tökéletesek lehessünk, mint mennyei Atyánk”. Azok, kik e tan ellen érvelnek, mindig azzal állnak elő, hogy az élet mennyi szenvedést és fájdalmat okoz nekik s hallani sem akarják, hogy még egyszer átszenvedjenek ilyen életet. De ez nem hatásos érv; az igazságot keressük, s ha felfedezzük, nem szabad visszariadnunk, legyen az kellemes vagy kellemetlen. A reinkarnáció elméletét mégis felsoroltuk, s ha azt teljesen megértjük, úgy az jótékony s megnyugtató.

Vannak aztán sokan olyanok, akik azt kérdezik: ha már annyiszor éltünk megelőzőleg, miért nem emlékszünk legalább néhányra? A rövid válasz erre a következő: elegenden vannak olyanok, akik igenis emlékeznek; és van oka, hogy ez a visszaemlékezés nem általános; abban rejlik, hogy az emberiség túlnyomó részénél az öntudat még inkább csak durvább hüvelyekre szorítkozik. Ezekről a durva hüvelyektől (testek) nem lehet kívánni, hogy megelőző inkarnációkra visszaemlékezzenek, hiszen neki nem volt előző élete és a lélek, akinek igenis van, nem nyerte még vissza teljes öntudatát az ő saját síkján (mert az anyag megzavarja). Minden emlék a lélek tárházába van felhalmozva és kifejezésre jut a gyermek veleszületett képességeiben. Ha az ember annyira fejlődött, hogy tudatát magasabb rezgések is ingerlik, nemcsak azok, amelyek a fizikai testből erednek, úgy múltjának egész története nyitott könyvként tárul fel előtte.

Minderről gyönyörűen írt A. Besant a „Reinkarnáció” című munkájában, úgyszintén „Ősi bölcsesség” könyvének erre vonatkozó részében, de Dr. Jerome Anderson: „Reinkarnáció” című műve szintén teljesen kimerítő magyarázatot ad e tanokról.

12. fejezet Bővebb átnézet

Egy kis elmélkedés az eddig elmondottak felett igen nagy változást idéz fel bensőnkben. Megváltoztatja életünket, főleg ha az ember felismeri, hogy fizikai élete nem egyéb, mint egy iskolában töltött nap, és hogy fizikai teste csak időleges mez, azon célból felöltve, hogy általa tapasztalatokat szerezzünk. Rögtön tudatára ébred, hogy „a lecke megtanulása” az egyedüli fontos körülmény és az az ember, aki elég gyenge és az útról valami dolog által le hagyja magát téríteni, megmérhetetlen balgaságot követ el.

Az előtt, aki már ezt az igazságot ismeri, a közönséges ember élete, aki kizárólag fizikai dolgok megszerzését áhítozza, aki dicsőség- és hírnévre törekszik, olybá tűnik, mint a játszó gyermek, mert olyan balga dolgok alig érdemlik meg a fáradságot, melyek az ember alsóbb részének, úgyszólván pillanatnyi szeszélyének kielégítésére szolgálnak. Az elmélkedő, a tanuló „törekvéseinek célja a magasban van, nem pedig alant a földi dolgokon”, nemcsak azért, mert teljesen meggyőződött a földi dolgok hiábavalóságáról. Ezért mindig a magasabb szempontokat veszi figyelembe, mivel látja, hogy a földi dolgok megbízhatatlanok, hogy alsóbb rendű érzelmek és tárgyak felhőkbe burkolják az embert, mely felhők megakadályozzák e magaslatról való kilátást.

Ha már teljesen meg is van győződve az ember arról, hogy magasabb szempontok mindig a legjobbak s bár erős elhatározása csakis ezt az irányt követi, mégis számtalanszor ki

van téve oly erős kísértéseknek, amelyek letérítik az egyenes útról, ami aztán bensőjében nagy és heves küzdelmet ébreszt. Meggyőződik arról, hogy vannak olyan „szervek, melyek az ész törvényével hadilábon állnak”. Pál apostol is azt mondja: „Azon dolgokat, melyeket szeretnék, nem végzem és azon dolgokat, melyeket nem akarok, azokat cselekszem”.

Jámbor és vallásos emberek nagyon sokszor esnek súlyos tévedésbe a benső küzdelem által, melyet többé-kevésbé valamennyien ismerünk. Két elmélet közül rendesen csak egyet fogadnak el. Azt képzelik, hogy az alacsony ösztönzés az ördög sugallotta kísértés, vagy azért szomorkodnak, hogy szívükben mindig ott lakozik a mérhetetlen fekete rosszaság. Sajnos, hogy nagyon sok jószívű, jámbor ember esik áldozatul ilyen hiába való önsanyargatásnak.

Az első dolog, mellyel tisztába kell jönnünk az, ha valaki az itt előadott elméletet megismerni óhajtja, hogy az alacsony kívánságok egyáltalán nem is a mi kívánságaink. De még kevésbé munkálkodik valamely ördög lelkünk kárhuzatán. Igaz, hogy néha előfordul az is, hogy az ember rossz gondolatának és cselekedeteinek intenzív gonoszsága, valamely rossz lényt magához vonz, de valamennyi ilyen rossz lényeket, emberek hozták létre és így nem is tartós életűek. Ezek csak merőben mesterséges formák, más emberek rossz gondolatai által létrehozva. Életük hosszúsága az őket létrehozott gondolat intenzitásával áll arányban.

Azonban a nem kívánatos, rossz sugalmaknak keletkező forrásuk más. Részleteztük, hogyan burkolja magát az emberi lélek a különféle burkokba, hogy ezek is alászálljanak az inkarnációba. Ezen burkok anyaga nem holt anyag (mert az okkult tanok szerint ilyen nem létezik) hanem élettől van áthatva; bárha ez élet egy sokkal korábbi evolúcióból ered, mint a mi életünk, sokkal korábban keletkezett anyagból. Ennek következtében az a természete, hogy lefelé törekszik, a durvább anyag felé. Elősegíti ezt az ember durva vibrációja, ami reánk nézve hátránnyal jár, és így megtörténik néha, hogy az ember összeütközésbe jő valamelyik burkának ilyen étellel bíró anyagával.

Ez csak általánosan körvonalazott magyarázata azon sajátos benső tusának, melyet olykor érzünk. Ez az a tusa, mely számos költőnek a jó és rossz harcának eszméjét sugallta, akik az ember lelkéért kelnek haragra. Részletes magyarázat van erről „Az asztrális sík” című könyvben. De az ember győződjék meg, hogy Ő a magasabb erő, aki a jóra törekszik, míg a lefelé húzó erő egyáltalán nem ő maga, csak valamely burkának valamely nem ellenőrzött része. Meg kell tehát tanulni a felettük való uralmat, a teljes ellenőrzést, hogy rendben legyenek tartva. És így ne gondolja azt senki, hogy ez valami gonosz, hanem tudja meg azt miszerint ez egy isteni erő, mely a neki kijelölt irány felé mozog, ámbátor ezen irány reánk nézve lefelé vezet.

13. fejezet Halál

A teozófiai igazságok teljes megértése nagyon jó gyakorlati előnyöket eredményez, mert a halál gondolata nézetünket teljesen megváltoztatja. El sem képzelhetjük azt a tengersok felesleges bánatot, azt a kimondhatatlanul kétségbeejtő félelmet, melyben az emberiség nagy zöme szenved; egyszerűen azon okból, hogy a halál eszméjét vagy fogalmát illetőleg teljesen tudatlan. Amit már tudni vélnek, az inkább csak babonás mese, mint valóság. Temérdek az a különféle téves balga hit, mely a halállal foglalkozik s mely úgy a múltban, mint a jelenben és a jövőben is számtalan és szükségtelen bánatot és szenvedést okoz és fog még okozni. Tehát már egyedül ezen, tévhit kiirtása is végtelen jótétemény az emberiségre.

Ezt a jótéteményt legjobban azok értik, akik már megelőző életükben foglalkoztak ezen eszmével, s ha olvassák a teozófiai tanokat, megértik s el is fogadják. A halál fogalmát megfosztja eltorzított képeitől. Megszűnik a halál feletti bánat, mert a teozófiai tanok megértése arra képesít mindenkit, hogy a halál valódi rendeltetését megértse és lássa annak szükséges voltát fejlődésünk rendjében.

Miután a halált rendesen úgy tekintik, mint az élet végét, mint az ismeretlent, egy sötét, félelmetes és ismeretlen országnak küszöbét, nem csoda, ha bizonyos ellenszenvet, sőt határozott félelmet kelt. Dacára az egyházak megnyugtató tanainak, mégis csak borzalmas fogalmak jöttek forgalomba, melyet még azok is elhittek, akiknek éppen ellenkezőjét kellett volna tanítani. Az a kísérteties felvonulás a temetések alkalmával, az a nagy fájdalom, az a síri csend, a fekete tollak, a fekete keretű gyászjelentések és levélpapírosok, a fekete bársony, a fekete krepp, a gyászruhák, ez mind, mind a tudatlanság eredménye. Az az ember, aki kezdi érteni a halál jelentőségét, rögtön mellőzi e gyermekes, balga szomorú farsangot, mert szerencsére belátja, hogy egy jó barátjának időleges távozásán (természetesen ezt fel kell ismerni) fájdalmat ilyen módon nyilvánítani nem egyéb, mint az önzés megnyilvánulása.

Hiszen egy időleges távollét felett, nem lehet úgy gyászolni. Sőt mellőznünk kell ezt, nehogy barátunk haladását gátolja. A teozófus elismeri, hogy nincsen ok a haláltól félni s tudja, hogy a gyásznak sem saját magáért, sem hozzátartozóiért nincs helye. Megtörtént már ez mindnyájunkon számtalanszor s így a haláltól való idegenkedés helytelen. Jobb volna, ha ahelyett, hogy a halált, mint a kísértet és borzalom királyát tüntetik fel, inkább egy aranykulcsot tartó, jóságos arcú angyali alakkal jelképeznék, aki minket dicsfény övezte zárt kapun bocsát be a magasabb, boldogabb világba.

Határozott meggyőződést szerez a teozófus, hogy az élet folytatólagos. A fizikai test elvesztése nem jelent többet, mint egy mez levetését. Magának a meznek a maga állapota semmi körülmények között sem változtatja meg a valódi viselőjét. Látja, hogy a halál fejlődés, mégpedig olyan életből, amely nem merőben anyagi, egy olyan életbe, mely teljesen asztrális és annál magasabb. Ezeket mind tudva, a legcsekélyebb félelem nélkül várja a halált, s ha elérkezik a pillanat mind azoknak elmondja, akiket szeret, ecsetelve az esemény nagyszerű voltát, valamint előnyeit is, habár sajnálja, hogy bizonyos időre meg kell tőlük válni. Azt is tudja, hogy az elválás csak látszólagos és nem valódi. Nagyon jól tudja, hogy az úgynevezett holtak körülötte vannak s csak fizikai testét kell időlegesen (alvás alatt) levetni, hogy azokkal egész teljességében érintkezessen.

Tudja, hogy a fizikai szemmel látható, vagy a nem látható világot, melyben élünk, egy és ugyanazon isteni törvény uralja. Ezek folytán nem érez sem idegenkedést, sem izgatottságot vagy idegességet, midőn egy helyről (síkról) a másikra megy át, s nem aggasztja a bizonytalanság, hogy mi lehet a leplen túli részen. Az egész láthatatlan világ térképe teljesen tiszta kép neki, melyet a teozófiai tanok követői tanulmányaik alapján oly hűen készítettek s ebből éppen olyan tisztán nyer tájékoztatást, mint az életben használt térképről és így az odavaló átlépésre mindig készen áll. Nem tétováz, bármikor következzenek az be, tudva miszerint a halál a fejlődésének egyik tényezője. A magasabb élet különféle fokainak részletezésére más könyvekre utalunk. Itt még csak annyit mondunk, hogy a körülmények a halál utáni síkon teljes arányban állnak az ember cselekedeteivel. A gondolatok, a vágyak által a földi életben létrehozott lények (vagy erőközpontok) körülötte rajzanak (mert a gondolat és a vágy, magasabb síkon valódi életet öltött alakok, s fogva tartják az embert addig, míg a beléjük adott energia ki nem merül. Ha a földi gondolat erőteljes és rossz irányú, úgy az így teremtett és az ilyen természetű társaság bizonyára borzasztó. Szerencsére az ilyen esetek a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak az asztrális világ lakói között. Az átlagos világi ember nagyon unalmas időtöltést szerez magának a halál utáni időkre. Teljesen hiányzik belőle a valódi érdekesség, mert egy önző, pletykás átlagélet következménye más nem is lehet.

Ezen maga teremtette unalomhoz, néha bizonyos körülmények közbejöttével még tényleges szenvedés is járul. Ha az ember földi életében valamely erős fizikai vágnak hatalmába került, ha például kapzsiság, érzékiség vagy iszákosság volt a gyengéje, úgy nagyon sok purgatóriumi szenvedések várnak rá halála után. Mert leteszi a fizikai testet, de a földi szenvedélyek, vágyak megmaradnak vele. Sőt nagyon élénken, sokkal emésztőbbek,

mint voltak a földi életben, mivel nem kell nekik az anyag sűrű tömegét is mozgásba hozni. Amint elveszíti a testét nem képes többé e vágyakat kielégíteni. Így e vágyak kimondhatatlanul kízó rezgéseket hoznak létre. Ebből azt látjuk, hogy az a boldogtalan, illetően módon valósággal a legnagyobb pokoli kínokat szenved, igaz, hogy csak bizonyos ideig, mert idők folytán az érzéki testi vágyak kiégnek, elvesztik erejüket és ezzel együtt az okozott fájdalmak is megszűnnek.

Ez bizony borzasztó sors: de két dolgot kell tekintetbe vennünk, mik ezzel szoros összefüggésben vannak. Először is az ember, ki ilyenektől szenved, nemcsak, hogy maga okozta, hanem ő maga határozta meg annak hatalmát és tartósságát. Megengedte a vágnak olyan mérvű fejlődését, hogy erőt vehessen rajta és uralja már a földi életében is, s most midőn levetette fizikai testét le kell azokat is küzdenie. Ha már a földi életében megismerte a hibát és igyekezett azt leküzdeni, úgy most annyival kevesebbet kell neki szenvedni. Ő maga teremtette a szörnyeteget, mellyel harcolnia, s amelyet legyőznie kell, mert bármilyen ereje legyen ellenfelének ő maga volt az, ki az erőt neki adta. Így látható, hogy az ember balsorsa nem valami külső behatás által jön, hanem azt az ember maga okozza.

Másodszor, az ilyen módon okozott szenvedéstől csakis ilyenformán lehet megszabadulni. Ha lehetséges volna az asztrális életen átsiklani, hogy az alsóbb rendű vágyak okozta szenvedéseket elkerülje, s le ne küzdje, mi lenne ennek az eredménye? Az, hogy a következő fizikai életbe csakis e szenvedélyek uralma alatt lépne be, született iszákos, érzéki vagy uzsorás ember lenne: és mégis mielőtt sikerülne őt felvilágosítani hibáinak borzasztóságáról, ezek a hibák annyira elhatalmasodnának rajta, hogy nem volna képes őket leküzdeni, s annyira leigázná a testét-lelkét, hogy egész életfolyamata kárba veszne és e szenvedésekkel telten kellene újra testet öltenie.

Láthatjuk ezekből, hogy az Isteni mű nem hibás. A szenvedélyek kiélik magukat az asztrális síkon és az ember nélkülük tér vissza a földi életbe. Igaz, még benne van ama gyengeség, hogy vágyai által ismét uralni hagyja magát, az is igaz, hogy ezen új életre olyan asztrális testet szerkesztett magának, mint a megelőző test, s amely éppen úgy képes a szenvedélyeket befogadni, mint a megelőző test, úgy hogy igen könnyen ismétli azt, amit megelőző életében cselekedett. De itt van az Ego, a valódi ember. Borzasztó volt a lecke, de ha érdemet szerzett, úgy olyan szülőkhöz kerül, akik e hibákat ellensúlyozni fogják, s így a csírák ki nem kelve elsenyednek és ezen élete utáni életbe teljesen azok nélkül jut. Így küzdi le az ember fokról-fokra a rossz tulajdonságait s helyettük erényeket fejleszt, melyek a hibák helyét töltik be.

Másrésről, ha egy ember elég intelligens és okos, és a fizikai test létfeltételeit felismeri, s nem sajnálja a fáradságot a felismert viszonyokhoz alkalmazkodni és az alkalmat kellőképpen igyekszik kihasználni, az előtt a lehetőségek fényes kilátása nyílik meg, mert tudását is gyarapíthatja és e mellett még hasznosan is munkálkodhat. Felismeri, hogy szabad a durva test súlyától, élete olyan élénk, fényes s boldogító, hogy a földi létnek eddig ismert legnagyobb boldogsága úgy viszonylik hozzá, mint a napfény a holdfényhez. Határtalan nyugalma, teljes bizalma és tiszta tudása, ismerete, a végtelen élet boldogságának sugara, környezetének is nyugalmat és boldogságot kölcsönöz. Így munkálkodva, rajtunk múlik annak megértése, megérzése.

Mert a menny nem egy álom, hanem élő és ragyogó valóság. Nem egy város távol a csillagokban, gyöngykapukkal és arany utcákkal, csak a kiválasztottak számára fenntartva, hanem egy tudatállapot, amelyben minden ember részesedik a földi életek közötti időszakban. Nem egy örökkévaló lakóhely igazából, hanem egy leírhatatlan boldogság-állapot, amely évszázadokon át tart. És nem csupán az. Mert bár tartalmazza mindazt, amit a különböző vallások erről a valóságról legszebb és legspirituálisabb elképzeléseikben állítanak, mégsem ez az egyetlen megfontolandó nézőpont.

Ez a természet egyik birodalma, ami különleges jelentőséggel bír számunkra – az élénk életnek hatalmas és nagyszerű világa, amelyben most ott lakozunk, ugyanúgy mint a fizikai megszületések közötti időszakban. Fejlettségünk hiánya okozza, és az anyagi öltözet korlátozása, hogy nem ismerjük fel a mennyet magunk körül teljes pompájában és fényében itt és most, bár hatását érezhetjük magunkon, ha jobban odafigyelünk.

A közönséges ember előtt ez teljesen lehetetlennek látszik ugyan, az okkultista számára azonban ez nagyon is természetes. És azoknak, akik ezen igazságot egész terjedelmében még fel nem tudják fogni, ezt el sem tudják képzelni, ajánljuk egy Buddhista mester utasítását: „Ne panaszkodj, ne sírj, ne imádkozz, hanem nyisd fel szemeid és láss. Hiszen mindez sokkal szebb, gyönyörűbb csodálatosabb mindannál, amit valaha ember álmodni merészelt, vagy amiért imádkozott, s azon felül mindörökké tart” („The Soul of a People”).

Miután az asztrális test, mely az alacsonyabb gondolatok és vágyak székhelye vagy teste már teljesen elgyengült, s úgy elhasználódott, mint a fizikai test, az ember egy magasabb, illetve könnyebb testben marad; e test a mentális test. Ebben a testben mindazon vibrációkat képes észlelni, melyek a hasonló anyagból létező világból, vagyis a mentális síkból érik őt. A purgatóriumi idő véget ért, természetének alacsonyabb részei kiégték s most már csak azon magasabb törekvések és gondolatok maradtak meg, melyeket a földi életében esetleg felhalmozott. Ezek a gondolatok csoportosulnak körülötte s mintegy finom kérgű burkot képeznek rajta, mely által képes a most őt körülölelő finomabb anyagú világ rezgéseit észlelni. Ezek a gondolatok, melyek körülötte vannak, képezik egyszersmind az erőt is, ami e mennyország kincseit hozzá vonzzák. A mentális sík az isteni gondolat visszfénye, egy végzetlen, kiapadhatatlan tárház, melyből a mennyek lakója annyit és olyan jókat képes magához vonzani és azokat élvezni, amilyen mérvűek és erejűek azon jó gondolatok, magasabb törekvések, melyeket a földi életében felhalmozott.

Minden vallás hirdeti a mennybeli boldogságot, de nagyon kevés magyarázza meg azt olyan tisztán és érthetően, mint a teozófia. Egyedül ez képes tisztázni az igazságot, hogy a boldogságban mindenki egyaránt részesül. Ez a fődolog az egész felfogásban az, hogy mennyországát minden ember önmagának teremti, ha az isteni gondolatok magaslatára emelkedik. Minden ember maga határozza meg a mennyben való életének hosszát és mineműségét, azon okok, cselekedetek által, melyeket a földi életben felhalmozott: ennél fogva nem is kaphat többet és jobbat azon mennyei boldogságtól, csak éppen annyit és olyat amilyen az ő cselekedeteinek megfelel.

Olyan ez a világ, ahol a magasabb boldogságban minden lénynek részesülnie kell még pedig földi öntudatának arányában. Olyan ez a világ, melynek boldogító hatása csak az oda törekvő képessége által van korlátozva. Az asztrális élet bővebb magyarázata az „Asztrális világ” (The Astral Plane), a mennyei életé a „Mennyei világ” (The Devachanic Plane) című munkában található. Az egészről átfogó terjedelemben pedig a „Halál és azután” (Death and After) és a „Halál másik oldala” (The Other side of Death) könyvekben olvashat.

14. fejezet Az ember múltja és jövője

Ha az ember egyszer felfogja, megérti, miszerint a jelenlegi fokra különféle ezt megelőző életek sorozata által jutott, úgy bizony a legtöbb esetben azon kérdés merül fel agyában, hogyan vagy miképpen lehetne erről bővebben, kimerítőbb és világosabb meggyőződést szerezni, mely körülmény valóban nagyon érdekel mindnyájunkat. Szerencsére ilyen információt, ilyen meggyőződést meg lehet szerezni, nemcsak a tradíció által, hanem egész más és sokkal biztosabb s meggyőzőbb módon. E kis könyv kerete igen szűk arra, hogy a pszichometria csodáit részletesen felsorolva elmondjuk, de mondhatom azt, miszerint számtalan eset bizonyítja, hogy semmisen történik meg anélkül, hogy az kitörölhetetlenül

megörökítve ne volna. Létezik a természetben olyan emlékrögzítő valami, melyből minden legkisebb dolog, ami e világ kezdete óta történt, határozottan megtudható. Azok, akik még ezt nem tudják, vagy erről mit sem hallottak s szeretnének meggyőződést szerezni ennek igazi voltáról, ajánljuk Dr. Buchmann: „Psychometry” vagy Denton professzor: „Soul of things” című könyvének olvasását. Azonban az okkultista e lehetőséget teljesen ismeri, és többnyire tud a természetnek e történelméből olvasni.

Lényegileg a természetnek ez az emlékezete csakis az isteni emlékezet lehet és így meghaladja a közönséges ember kíváncsiságának kielégítési vágyát. Azonban mégis van egy alsóbb visszfénye, melyben ezeket az alsóbb síkokat érdeklő dolgokat gyakorlott emberi értelem is képes észlelni. Mindaz, ami a tükör lapja előtt elvonul, bármilyen rövid idő alatt, annak a képe a tükör felületéről visszaverődik. Ez a jelenség a mi gyenge szemünkre azt a benyomást teszi, hogy a tükör felületén egyes visszatükröződés semmi nyomot nem hagyott hátra. De ez nem úgy van ám, nem nehéz elgondolkodni, hogy valami benyomás mégis visszamarad ott. Olyan forma dolog, mint amit a hang a fonográf hengerén hagy hátra, s ezen benyomás éppen úgy feltalálható, mint a fonográf hengerén a hangrezgések nyoma.

A magasabb pszichometria, nem hogy lehetőnek tartja, hanem bizonyítja is, hogy úgy van, és nem csak a tükör, hanem minden néven nevezendő tárgy teljes hűséggel rögzíti meg mindazt, ami körülötte történik. Így birtokában vagyunk olyan biztos s csalhatatlan módszernek, melynek segítségével elolvashatjuk úgy a világ, mint az emberiség történetét. S azon részeket, melyek épp minket érdekelnek, szintén úgy tanulmányozhatjuk, mintha az a mi kedvünkért újra ismétlődne. Lásd a „Tisztánlátás” című könyvben.

Ilyen módon való kutatás egy lassú, de soha nem szünetelő fokként való fejlődést mutat. Elénk tárja az ember fejlődését két törvény behatása alatt. Az első: a fejlődés törvénye, mely mindig előbbre és felfelé tolja. A második: az isteni igazság, vagy ok és okozat törvénye, mely múlhatatlanul megteremti vagy meghozza minden cselekedet eredményét. Ennél fogva aztán megtanulja az ember lassan-lassan, hogy okosan és összhangban éljen az első törvénnyel.

A fejlődésnek ez a hosszú folyamata nemcsak e földgömbön megy így végbe, hanem mindazon égi testeken, melyek a földdel összeköttetésben vannak. De erre vonatkozó fejtegetések nem illenek ilyen, elemi dolgokat tárgyaló kicsi könyvecske kereteibe. Blavatsky „Titkos Tanítás” című monumentális munkájának ez a főeszméje, csakhogy mielőtt azt valaki tanulmányozni akarja, ajánljuk Besant: „Ősi bölcsesség” és Sinett: „A lélek növekedése” (Growth of the Soul) című munkáit.

A fent említett könyvekben nemcsak az emberiség múltjára vonatkozó, kimerítő tájékoztatást lehet találni, hanem a jövőjére nézve is, bár azon dicsőséget, mely reá vár, szavakba foglalva elmondani nem lehet. De legalább annyi megtudható, hogy a múlt fokok milyenek voltak, melyek vaskövetkezetességgel a jövő felé kényszerítik. Hogy az ember a jelenben is isteni s hogy később az isteni erőket ki fogja fejleszteni, olyan gondolat, mely nagyon sok jámbor embert megrémít, mert úgy tekintik ezt a gondolatot, mint valami káromkodást. Hogy miért ne lehessen ez így, nagyon nehezen lehet megérteni. Hiszen Jézus is figyelmezteti a zsidókat a szentírás szavaira, midőn mondja: „Mondom, ti Isten vagytok”. Még a legelső egyházi atyák is ismerték az emberiség isteniesülésének tanát, de sajnos ezen első és tisztább tanokat későbbben elfelejtették, és tévesen magyarázták, úgy hogy az igazságot egész terjedelmében csak az okkultisták ismerik.

Sokszor felmerült az a kérdés, hogy ha az ember isteni szikra, mire való ez a látszólag végtelen időig tartó fejlődés, mely még azon felül telve van szenvedéssel és sanyarúsággal is; csak arra talán, hogy a végcélnél még mindig csak isteni szikra legyen? Akik ilyen ellenvetések tesznek, még nem értették meg teljesen a teozófiát. Az, ami Istentől eljött, még nem volt ember, még nem is egészen szikra, mert nem volt benne az individualitás kifejlődve.

Egyszerűen egy nagy, felhőszerű isteni lény volt, melyben megvolt a kapacitás, hogy sok szikrává sűrűsödhessek.

A különbség azon állapota között, midőn kiindult és azon állapota között, melyben visszatér, éppen olyan, mint a világegyetemben lévő nagy tömegű, világító ködfolt és a belőle esetleg keletkezett naprendszer között. A ködfolt kétségkívül gyönyörű, de nagyon kétes és alsórendű, még a nap, mely belőle lassú fejlődés után keletkezik, életet, világosságot és meleget ad számtalan világnak és az azokon élő lakóknak.

Nézzünk egy más hasonlatot. Az emberi test számtalan millió, kicsi részecskéből áll s ezekből szünet nélkül némelyek úgyszólván kidobhatnak. Tegyük fel, hogy mindenik kidobott részecskének alkalmá nyílik, bizonyos feltételek mellett olyan fejlődésen keresztül menni, miáltal végre emberi lényé válna. Erre nem mondhatjuk, hogy mivel bizonyos értelemben emberi volt a fejlődése kezdetén, ennél fogva mit sem nyert a végcélnál. Ami a keletkezésénél lényegében csak erő kiáramlás, bár isteni már akkor is, amikor visszatér olyan, mint milliányi hatalmas adeptus, akiknek mindegyike képes magából Logoszt fejleszteni.

Ezekből kitűnik, hogy meg lehetünk elégedve azon közléssel, mely az ember jövőjét illeti, mert ez a jövő oly dicsőséges, olyan tündöklő, melynek vége és határa egyáltalán nincs. Ezt különösen meg kell jegyezni, mert igen fontos ám ez a magasztos jövő, ami kivétel nélkül osztályrésze mindenikünknek. Az, akit jó embernek tartunk, az-az ember olyan, akinek akarata az isteni akarat szerint ténykedik s ennek ténykedése, cselekedete csak oda irányul, hogy egyengesse a fejlődés göröngyös útját. Az ilyen gyorsan halad felfelé az ösvényen. Míg az-az ember, aki magát a nagy áramlattal ellentétbe helyezi azzal, hogy önző célokat követ, inkább, minthogy a jónak és az egészsznek használna, ez csak lassan és akadozva fejlődik. Végül mégis az isteni akarat lesz az erősebb és a nagyszerű terv munkája befejeződik. Az-az ember, aki leckéjét az első feladásánál meg nem tanulja, addig ismétli, míg jól nem tudja. Az isteni türelem véghetetlen és így hamarabb vagy később minden egyes emberi lény eléri azon célt, mely számára ki van tűzve. Félelem, bizonytalanság nincs, csak teljes békesség azok számára, akik ismerik a törvényt és az akaratot.

15. fejezet Ok és okozat

A megelőző fejezetek fejtegetéseiben mindig tekintettel kellett lennünk az ok és okozat hatalmas törvényre, ami minden ember cselekedetét kellően s igazságosan bírálja el, mert e törvény nélkül az isteni terv értelmezhetetlen volna számunkra. Megérdemli a fáradságot, hogy e törvény kellő tanulmányozása által megszerezhessük annak lehetőleg teljes megismerését. Első dolgunk az, hogy teljesen ki kell irtani gondolkodásukból ama tévesen terjesztett eszméket, melyek a jóért jutalmat és a rosszért büntetést szabnak meg. Mert e-fajta gondolkodás szükségképpen olyan fogalmat alkot, hogy az ilyen módon szolgáltatott igazság lehetővé teszi a törvény bizonyos módosulását, mert valami által befolyásolható. Továbbá, hogy a törvény ellen valamiképp felfolyamodni lehet, mely által esetleg a büntetést módosítani, vagy talán teljesen elkerülni volna lehetséges.

Ilyenforma gondolkodás nagy mérvben megtéveszthet, és így ennek egész komplexumát teljesen ki kell irtani. Mert míg ezt nem tesszük, meg nem érthetjük a valódi tényállást. Ha pl.: valaki rendes körülmények között egy veresen izzó vasrúdra tenné a kezét, bizony nagyon megégetné; de nem jutna eszébe azt mondani: megvert az Isten, mert rátettem a kezemet. De meggyőződést szerzett arról, hogy a természeti törvények folyománya szerint más nem is történhetett, mint az, hogy megégette magát. Az olyan ember, aki ismeri a hő hatását, tudja, hogy ez természeti törvény.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az ember szándéka, semmiféle befolyással nincs fizikai eredményekre; mert akár azon szándékkal fogta meg legyen azt a tüzes vasrudat, hogy azzal valakit megsértsen, akár azzal, hogy valakit valami veszélytől megóvjon; a tüzes

vas mindkét szándék esetében megégeti. Másképp áll ez a magasabb értelemben, az egyik esetben nemes dolgot végzett volna, mely tudatára kellemes hatású, míg a másik esetben csak megbánás lett volna az eredmény. Az égési seb azonban bármelyik esetben ugyanolyan lett volna.

Hogy az ok és az okozat törvényének működéséről teljesen tisztába legyünk, úgy kell gondolni, hogy ez is ugyanolyan automatikus módon működik, mint az elmondott példában a tüzes vas. Még egy példa: ha valamely magasból lelógó kötélre nehéz súlyt függesztünk és annak a kilengésére bizonyos erőmennyiséget alkalmazunk, úgy tudjuk, hogy a mechanika törvénye alapján a súly éppen olyan erőmennyiséggel igyekszik kezemet visszatolni, s ezen visszahatás törekszik az egyensúlyt helyreállítani, nem törődve az én kilengetési szándékom okával. Éppen így van ez, ha az ember megzavarja a fejlődés nagy folyamatának összhangját, valamely rossz cselekedet elkövetése által, az a következménye, hogy a hatalmasan áramló fejlődés múlhatatlanul visszaállítja az egyensúlyt, de a megzavaró rovására.

Egy pillanatig sem szabad feltételeznünk azt, hogy a cselekedet szándéka mindegy; ó nem, sőt ellenkezőleg nagyon is fontos tényező a szándék mifélesége, bárha a fizikai síkon nem is látható annak az eredményre való befolyása. Már megszoktuk és elfelejtjük, hogy a szándék maga is erő, mely a mentális vagy gondolati-síkon ténykedik, ahol az anyag sokkal finomabb és rezgései gyorsabbak, mint a mi alsóbb síkunkon. Ott egy adott erő tehát sokkal nagyobb eredményt teremthet. A fizikai síkon való ténykedés a fizikai síkon hozza létre az eredményt, de a szándék mentális energiája a saját síkján, a mentális síkon fogja létrehozni az eredményt, még pedig teljesen függetlenül a többi síktól. Természetes, hogy ez a kettő közül aztán ez a fontosabb. Így látjuk a teljes kiegyenlítés uralkodását, mert bármilyen szoros összefüggésben van a fizikai síkkal – a jó s rosszal keverve – az egyensúly mindig tökéletesen helyreáll minden vonalon, mert a törvénynek érvényre kell jutni.

Ne tévesszük szem elől azt sem, hogy az ember egyedül maga az s nem valami más hatalom, aki a saját jellemét alakítja, s jövőjét is ő maga teremti. Így főbb vagy általános vonásokkal jellemezve látjuk, miszerint a megelőző életében való ténykedése teremti számára a következő életének környezetét. És a megelőző élet gondolatai evolúciójában a főtényezők, melyek a következő életében levő jellemének keretét megszabják. Nagyon érdekes tanulmány e módszer működésének mikéntje, de itt nagyon hosszadalmas lenne elsorolni, ennél fogva az érdeklődők megtalálhatják az erre vonatkozó bővebb adatokat Annie Besant: Karma, valamint Ősi Bölcsesség, és Sinett: „Esoteric Buddhism” című könyveiben.

Világos tehát, hogy mindezen tények ismerete erkölcsünk különböző gyakorlására megbecsülhetetlen tanácsokkal lát el. Ha a gondolat olyan hatalmas erő, mely képes a saját síkján olyan eredményeket elérni, amelyek sokkal fontosabbak, mint a fizikai sík bármely hatalmas ténykedése, úgy el kell ismernünk annak szükségességét, hogy ezen erőt lehetőleg uraljuk. Az ember nemcsak a saját jövő jellemét alakítja a gondolaterő által, hanem általa még környezetét is szünet nélkül elkerülhetetlenül befolyásolja.

Ebből kifolyólag tehát nagy felelősséggel jár ezen erőnek használata. Ha a mindennapi ember szívében a haragnak vagy az irigységnek egy neme támad, úgy természetes impulzusa, hogy ezt vagy tettben, vagy szavakban kifejezze. De az átlagos civilizált társadalom szokásai ezt már megtiltják, mert e társadalmi réteg szokásai minden érzélem élénk megnyilvánítását ellenzik. Hogyha valaki képes ezt megtenni, úgy gratulálhat magának, hogy kötelességének teljesen megfelelt. Az okkult tanok követői pedig tudják, hogy az önuralmat még nagyobb mértékben szükséges gyakorolni, mert érzelmeinek, mondjuk esetleg bosszúságának nemcsak külső megnyilvánulását kell leküzdeni, hanem annak még a gondolatát is. Mert tudják, miszerint érzelmeik kimondhatatlan nagy erőáramokat hoznak mozgásba az asztrális síkon s, hogy ezek mind a bosszúságának tárgya ellen támadnak s ez éppen olyan, de még eredményében sokkal hathatósabb, tartósabb és borzasztóbb, mint egy fejbeütés a fizikai síkon.

Hogy a gondolatok a szó szoros értelmében erőt képeznek, ez idő szerint már nem kétséges. A tisztánlátó (clairvoyant) látása előtt a gondolat határozott színű és határozott formát ölt, a szín természetesen a vibrációk számától függ, mely a gondolatot létrehozza. Ezen gondolatformák tanulmányozása igen érdekes dolog. Erre vonatkozó munka nem rég jelent meg Annie Besanttól, címe: A gondolatformák.

Ezen elmélekedések különböző irányú lehetőségeket tárnak fel előttünk. Mivel gondolat által könnyen árthatunk, ennél fogva megvan annak a lehetősége is, hogy gondolat által használjunk. Olyan gondolatáramokat hozhatunk tehát létre, melyek akaratunk irányításával valamely a távolban lévő szenvedő barátunknak enyhülést adnak. És így meggyőződhetünk arról, hogy e mód egy egész világot tár fel előttünk, melyben jótékonyan működhetünk. Nagyon sok jó lélek fájdalmasan konstataulta már azt, hogy az anyagi javak hiányában a vele tett jót nem viszonzhatja; nos, íme a mód, mely által háláját oly módon róhatja le, mellyel az anyagi segedelem semmiképp sem hasonlítható össze.

Mindenki, aki gondolkodni tud, az tud másokon segíteni és mindenki, aki képes segíteni, kell is, hogy segítsen. Ezen esetben tehát éppen úgy, mint más esetekben is, a tudomány hatalom, s azok, akik a törvényt ismerik, azok a törvényt alkalmazhatják is. Tudva azt, hogy ami önmagára és másokra hat, azt bizonyos gondolatok hozták létre, ennél fogva a hozzáértők tetszés szerint rendezhetik gondolataikat és azok aztán a hatást azok szerint fogják létrehozni. Látjuk tehát, hogy az ember nemcsak saját jellemét képes már ezen életében idomítani, hanem mostani elhatározása a következő élet jellemét is irányítja. Mert a gondolat, a gondolattest anyagának vibrációja és ugyanazon gondolat ismétlése, hasonló vibrációkat hoz létre a kauzális test anyagába. Ezen módon építjük fokenként a lélekbe a képességeket és ezek bizonyára érvényesülni is fognak a jövő inkarnációban, éppen úgy, mint valamely tárházba felraktározott kincsek. Így munkálkodva a lélek tulajdonságai és képességei fejlődnek s így az ember maga irányítja fejlődését, és ésszerűen működik közre az Istenség tervének keresztülvitelén.

Az itt tárgyaltakra nézve bővebb magyarázatot szolgáltat Annie Besant: „Thought Power, its control and culture” (A gondolaterő, annak ellenőrzése és fejlesztése) című könyve.

16. fejezet Mit tesz értünk a teozófia?

A szíves olvasó, aki e magyarázatokat eddig figyelmesen olvasta, világosan láthatja, hogy a teozófiai felfogás mennyire megváltoztatja az ember véleményét. Mindenesetre szükséges azonban, hogy e fejtegetések és e különféle irányú gondolatok, melyek mind az itt tárgyalt eszméken alapulnak, reá megnyugtatóan hassanak.

A teozófiai eszmék által az életről olyan ésszerű fogalmat nyerünk, mely eddig nagyon sokak előtt megfejthetetlen talány volt. A teozófia által tudjuk, hogy miért vagyunk, kik vagyunk, mit várnak tőlünk és hogyan munkálkodjunk. Látjuk azt, hogy bár keveset ér az-az élet, mely kizárólag a fizikai örömök és anyagi javak megszerzésére szorítkozik, de akkor is igen értékes, ha úgy tekintjük, mint egy iskolát, mely bennünket egy megérdemelt dicsőségre és véghetetlenül magasabb lehetőségekre készít elő.

Ezen tanokból nemcsak azt tanuljuk, miként fejlesszük önmagunkat, de azt is, hogyan segítsünk másokat fejlődésükben. Hogyan szerezzük meg a képességet gondolaterőnk cselekvése által első sorban magunkon segíteni, aztán a hozzánk közel állók, a szeretteink kicsi körén és aztán – amint fokenként erőnk nagyobbodik – az egész emberiségen. Az ilyen gondolatok és érzelmek mintegy magasabb síkra emelnek minket, s akkor látjuk csak, milyen elvetendő, szűkkeblű a kicsi és személyes gondolatunk, mellyel mindnyájan el vagyunk vagy el voltunk telve. Kezdjük a dolgokat nem úgy tekinteni, megítélni, amint a mi véges életünket érintik, hanem magasabb, szélesebb látókörből, úgy amint azok az emberiséget, mint egy egészet befolyásolják.

A különféle bajok és szenvedések, melyek bennünket oly gyakran és mindenféle arányban meglátogatnak, olyanok mintha az egész látóhatárt zavarnák, éppen úgy, mint valami lap, melyet szemünk elé tartva eltakarjuk a napot. Ez annyira hat, hogy sokszor megfeledkezünk arról, miszerint: „A lények szíve mennyei nyugalom.” A teozófia tana mindezen dolgokat kellő megvilágításba helyezi, s arra képesít mindenkit, hogy a szomorító felhők fölé tudjon emelkedni, azaz azon magaslatra, melyről mindent úgy láthat, amint az van, és nem úgy, amint azok alulról a korlátolt látóhatárról látszanak.

Megtanuljuk teljességgel kiirtani az alsóbb személyiséget, a csalfa előítéleteket és minden igazságra képtelen nehézkes lomha tömeget. Megtanuljuk azon képességet, hogy hogyan emelkedhessünk az önzetlenség és személytelenség magas állapotára, ahol a jó cselekedet gyakorlata csakis az igazságért, magáért a jóért képezi életünket és a felebarátainkon való segítség a legnagyobb örömünk. Mert az-az élet, mely így tárul fel előttünk, az csupa öröm. Amint az ember fejlődik, aszerint nagyobbodik rokonszenve, irgalmassága és könyörülete, úgyannyira, hogy mindinkább jobban fogja érzékelni a világ bűnösségét, baját és szenvedését.

De éppen úgy fogja jobban és tisztábban látni a szenvedések okát, és mindjobban meg fogja érteni, hogy mindezek dacára minden, ami csak létezik, az összesnek végső javán munkálkodik. És így nem csak azt fogja érezni teljes bizonyossággal, hogy minden úgy van jól, amint rendelve van; hanem érezni fogja még azt a határtalan örömet is, ami a Logosz magasztos terve fölötti elmélkedésből ered, s látja határozott és biztos sikerrel való haladását a kitűzött cél felé. Megtanulja, hogy az Isten akarata az, miszerint az ember boldog legyen, és határozott kötelességünk azon is lenni, még pedig azon célból, hogy körülöttünk csakis a boldogság és öröm vibrációját terjesszük, mely csakis az egyedüli módja, hogy a világ szenvedésein és fájdalmán könnyítsünk.

A mindennapi élet legtöbb embere tépelődik, hogy az a különféle búhaj, ami őt éri, igazságtalanul sújtja őt. Az emberek rendszerint azt sóhajtozzák: „Miért is kell szenvednem? A szomszédom sem jobb nálam s ő mégsem beteges, nincs annyi vesztesége, mint nekem, miért van ez így?”

A teozófia tanulmányozása eloszlatja e téves tépelődést, mert tisztán és megérthetően elénk tárja, hogy meg nem érdemelt szenvedés sohasem érheti az embert. Bármilyen szenvedések jöjjenek reánk, ez csak egy régi adósság kiegyenlítése, mert az adósságokat meg kell ám fizetni, s mivel ez így van, minél hamarabb kiegyenlíthetjük, annál jobb. De ez nem is olyan nagyon rossz, mert valamennyi szenvedés egy-egy alkalom a fejlődés előbbre vitelére. Ha bátran és türelmesen viseljük a szenvedéseket s nem engedjük magunkat általa teljesen letöretni, hanem hasznót igyekszünk belőle húzni, amennyiben megrögzítjük magunkban a bátorság elhatározását és az állhatatosság képességét, akkor a régmúltban elkövetett bűneinkből nem rossz, hanem jó eredményt érünk el.

Amint már előbb is hangsúlyoztuk a haláltól való félelem végleg megszűnik arra nézve, aki figyelmesen tanulmányozza a teozófia fejtegetéseit. Többé nem ölt gyászt azokért, akik előrementek, mert tudja, hogy azok mindig vele vannak, és azt is tudja, miszerint az összes fájdalom és szomorúság elköltözésük miatt, csak árt nekik. Mivel azok közel vannak, s mivel a rokonszenve még szorosabb, mint a földi életben volt, tehát a fájdalom szilaj kitörése bizonyára kellemetlenül érné őket.

A teozófia nem úgy vigasztal, hogy el kell feledni a holtat; ellenkezőleg biztat, miszerint minél gyakrabban kell rá gondolni, csak hogy nem önző fájdalom kitörésével, sohasem azzal a vággyal, bárha visszajönne, még kevésbé azzal, miszerint elvesztettük, hanem mindig azon gondolat kíséretében, hogy ők már milyen boldogok. A teozófia megmagyarázza, hogy egy szívünk mélyéből eredő erős szeretet gondolata, erős tényező az elköltözött fejlődésének elősegítésében, s hogyha ilyen helyes és okos gondolattal gondol az eltávozottakra, akkor a leghathatósabban segíti őket előbbre való menetelükben.

Az emberi élet azon időszakának figyelmes tanulmányozása, mely két inkarnáció között eltelik, igen érdekes; már az első pillanatra megmutatja, hogy a fizikai élet ahhoz viszonyítva, mily rövid. Az átlagosan művelt és civilizált embereknél, tartozzék az bármilyen kultúráilag kifejlődött nemzethez, egy teljes életciklus tartama mintegy 1500 év, és ez tulajdonképpeni életének csak egy napja. Ezen időből a fizikai síkra hetven-nyolcvan év, az asztrális síkra tizenöt-húsz év, míg a többi a mennyek országába esik. Ez az idő tehát az ember létének legfontosabb része. Ezen arányok azonban tetemes hullámvásznak vannak kitéve. Ez mindig az illető ember fejlődési fokától függ, mert nem kell feledni a fiatalabb lelket, amely még kevésbé fejlődött, vagy még alsóbb néptörzsekhez tartozik, mert ennél megváltozik az arány; ennek élete az asztrál síkon sokkal hosszabb, mint a mennyek országában. Pl.: egy teljesen vadember élete alig tölt valamelyes időt a mennyek országában, mivel még nem fejlesztette ki magasabb részeiben azon képességeket, melyek által e magaslaton élhessen.

Mindezen tények ismerete, a jövőről való fogalmunkat tisztázza, és biztonságot kölcsönöz, mely magában véve nagy megkönnyebbülés azon határozatlan s homályos felfogás ellenében, mely ez idő szerint az emberiség legnagyobb hátrányára úgy el van terjedve. A teozófiai tanok követője nem nagyon félti a „mennyei üdvösséget” s nem törődik „büntől való megváltásával”, mert nagyon jól tudja, miszerint mindez az ő saját törekvéséről függ és a legundokabb istenkáromlásnak tekintené afelett való kételkedését, mintha a Logosz akarata különbséget tenne gyermekei között.

Ezen „mennyei reménye” nem ingatag, hanem határozott valóság. Az örökkévalóság törvényeinek ismerete, tudása, hitének alapja. A jövőtől nem fél, mert ismeri a jövőt; ennél fogva törekszik magát arra érdemesíteni, hogy ő is részt vehessen a fejlődés hatalmas munkájában. Lehet ugyan, hogy még most kevéssel járulhat hozzá, de nincs olyan, aki valamit ne lendíthetne, bárhol legyen, bármilyen legyen társadalmi állása vagy fejlődési foka.

Minden embernek van alkalma erre, mert mindennemű másokkal való összeköttetés maga az alkalom. Mindenki, akivel érintkezünk, egy lélek, akin esetleg segíteni lehet - legyen az gyermek, barát, aki hozzánk fordul, vagy alkalmazott, aki szolgálatunkba lép – mindenik alkalmat szolgáltat, vagy egy, vagy más módon. De ezt ne úgy értelmezzük ám, hogy nekiessünk valakinek és véleményünk hosszában-széltségében való magyarázása által untassuk s alkalmatlankodjunk, mint ahogy ezt oly gyakran van alkalmunk tapasztalni; hanem tegyük ezt oly módon, hogy mindig örömteljes arccal legyünk készek segíteni. Tekintsük édes kötelességnek az éber figyelmet s ragadjuk meg örömmel mindig a kínálkozó alkalmat, legyen az tehetségünkhöz mért anyagi segítség, vagy jó tanács, már ahogy csak tőlünk telik, válogatás nélkül bárkinek, hiszen a másik lélek a mi testvérünk. Sokszor előfordulnak olyan esetek is, ahol sem anyagival, sem cselekedettel segíteni nem lehet; de olyan eset soha nem következik be, amikor a jóakaró, segíteni kész gondolatáramokat ne tudnánk útnak indítani. Aki ezt tudja, nem kételkedik e lehetőségen, de még az eredményről is meg van győződve, bárha a gondolat eredménye fizikai síkon nem mindig közvetlenül tapasztalható.

A teozófiai tanok követőit csakis a jóságos, meg nem zavarható víg kedély, a veszélyek közepette való bátorság, mindenki iránt való rokonszenv és a mindenkin való készséges segítség jellemezze, de semmi más külsőség. Víg kedélye dacára azonban olyan, aki az életet nagyon is komolyan veszi, olyan, aki jól tudja, hogy mindenki előtt nagy munka van s kár az időt fecsérelni. Felismeri, hogy a szükséges kellék a feltétlen önuralom, mert csak így használhat embertársainak, csak így segíthet, ha alkalom kínálkozik. Inkább a magasabb, magasztosabb, nemesebb gondolatokhoz vonzódik, mint az alacsonyhoz, a rosszhoz vagy a nemtelenhez; türelmessége mindenki iránt tökéletes, mert ő mindenben csak a jót, az istenit látja. Ő inkább mindent az optimista szempontból, mintsem a rossz pesszimiztikus szempontból fog venni; inkább reményteljes, mint kételkedő, mert ismeri a dolgok valódi

alapját, hogy a rossz mindenben szükséges s, hogy az csak időleges része, mivel a végcélt csakis a jó érheti el.

Ennél fogva mindig mindenben csak a jót keresi, hogy ezt erősítse; mindig figyeli a fejlődés magas törvényeit, hogy ő is hozzá tudja magát alkalmazni és erősítse, gyarapíthassa az ő kicsi erejének forrásával. Ezen törekvésében, hogy mindig segíteni kész s nem akadályozni a felfelé való törekvést, az ő kicsi körében valóságos természeti erők áldásos osztogatója lesz; legyen az bár még alsóbb rendű, kicsiny, mégis közreműködik az isteni munkában, melynél az emberre nézve nem lehet magasabb rang vagy kitüntetés.

VÉGE